PLAN OCHRONY

DLA PARKU KRAJOBRAZOWEGO UJŚCIE WARTY

Rozdział 1

Cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji

1. Określa się następujące cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze
   uwarunkowania ich realizacji Parku Krajobrazowego Ujście Warty zwanego dalej PKUW poprzez:

1) Ochronę wartości przyrodniczych, w tym:
   a) biocenoz o charakterze naturalnym lub półnaturalnym pogranicza mezoregionów Równiny Gorzowskiej, Kotliny Freienwaldzkiej i Gorzowskiej, Pojezierza Łagowskiego oraz Lubuskiego Przełomu Odry,
   b) zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, w tym łęgowych,
   c) muraw kserotermicznych, łąk i starorzeczy,
   d) gatunków zwierząt i ich siedlisk; utrzymanie lub wzmacnianie różnorodności gatunkowej zwierząt w naturalnych miejscach ich bytowania, tworzenie ostoi dla zwierząt przez ograniczanie aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
2) Zachowanie walorów przyrodniczych i wzmacnianie powiązań przyrodniczych:
   a) utrzymanie zróżnicowanego krajobrazu leśnego wraz z urozmaicającymi go i odgrywającymi istotną rolę biocenotyczną i mikroklimatyczną enklawami nieleśnymi - kompleksami łąk, mokradeł i jezior;
   b) zachowanie ciągłości ekosystemów leśnych, głównie drzewostanów liściastych, zachowanie możliwie dużych płatów starych drzewostanów wraz z całym bogactwem występujących w nich gatunków grzybów, roślin i zwierząt, w tym zwłaszcza chronionych, rzadkich, ginących i zagrożonych;
   c) utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk przyrodniczych na dotychczasowym poziomie w niepogorszonym stanie;
   d) utrzymanie zasobów rodzimej flory, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych w skali ponadlokalnej;
   e) utrzymanie/ochrona swoistości miejscowego środowiska naturalnego, wolnego od inwazyjnych gatunków obcych;
   f) zachowanie łąk zalewowych oraz starorzeczy;

g) utrzymanie torfowisk w stanie niepogorszonym,

h) zapewnienie trwałości rodzimej fauny, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych;

i) niedopuszczanie do powstawania nowych barier ekologicznych i minimalizacja oddziaływań istniejących barier ekologicznych, głównie dróg publicznych oraz napowietrznych linii energetycznych wysokiego napięcia.

2. Zidentyfikowano następujące przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody:

1) Uwarunkowania przyrodnicze:

a) Położenie fizyczno-geograficzne:

obszar Parku Krajobrazowego „Ujście Warty" znajduje się na obszarze prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), w podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (315).

Wschodnia i północna część Parku położona jest w makroregionie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.3), w mezoregionie Kotlina Freienwaldzka (315.32),

a) Położenie geobotaniczne:

Prowincja subatlantycka górska

Podprowincja Hercyńsko-czeska

Dział Brandenbursko-Wielkopolski

Kraina Południowowielkopolsko-Łużycka

Podkraina Zachodnia

a) Budowa geologiczna:

Większość obejmuje tereny położone w zasięgu fazy zlodowacenia bałtyckiego. Cechą tego obszaru jest mało urozmaicona rzeźba, w szczególności w dolinie Odry i Warty.

a) Ukształtowanie terenu:

Obszar został ukształtowany w wyniku procesów związanych z pobytem, cofaniem się i topnieniem ostatniego lądolodu, jakie miało miejsce około 75 - 10 tysięcy lat temu. W trakcie topnienia tego lądolodu i przesuwania się jego czoła ku północy, wypływające z niego ogromne ilości wody, spływały w kierunku zachodnim i północno-zachodnim wyżłabiając na omawianym obszarze obniżenie będące fragmentem Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej.

a) Gleby:

Na terenie Parku Krajobrazowego „Ujście Warty" gleby możemy podzielić na dwie grupy. Pierwsza z nich to gleby heterogeniczne, których geneza wiąże się z wysoko utrzymującym się poziomem wód aluwialnych, jak i okresowymi zalewami. W dolinie Warty wytworzone zostały gleby bagienne, torfowe i murszowe oraz mułowe i mułowo-glejowe. Występują

głównie na Polderze Północnym. Tworzą one kompleksy użytków zielonych bardzo dobrych, a w partiach przykrawędziowych - średnich W południowej części Parku najczęściej spotykamy gleby napływowe - mady rzeczne, powstałe z materiału aluwialnego naniesionego przez wody płynące. Występują one w części doliny Warty, w rejonie miejscowości Jamno, Głuchowo, Zaszczytowo i Krępiny. W dolinie Odry, występują w rejonie miejscowości Ługi Górzyckie. Tworzą one kompleks urodzajnych gleb wykorzystywanych jako grunty orne – kompleks pszenny bardzo bobry i dobry. Na terenach wysoczyznowych (w części północno-zachodniej), na piaskach gliniastych na glinie, wykształcone zostały gleby dobrej i średniej jakości. Przeważnie są to gleby płowe, bielicowe właściwe, lokalnie gleby brunatne właściwe i kwaśne oraz czarne ziemie. Na piaskach terasowych przewagę mają gleby bielicowe. Obok nich, na wyżej położonych terenach zbudowanych z piasków słabogliniastych lokalnie pojawiają się gleby rdzawe.

a) Podział hydrograficzny:

Obszar Parku Krajobrazowego „Ujście Warty" znajduje się w południowej części zlewiska Morza Bałtyckiego, w dorzeczu Odry. Obszar Parku leży w Regionie Dolnej i Środkowej Odry, u zbiegu dwóch największych rzek w regionie: Odry i jej prawostronnego dopływu Warty. Odra o długości 854 km jest drugą, co do długości rzeką Polski. Jej dorzecze wynosi 118 840 km². W zasięgu PKUW zarówno Odra, a przede wszystkim Warta, posiadają cechy rzek nizinnych. Charakteryzują się niewielkim spadkiem i relatywnie niską energią płynącej wody. Wykorzystują szerokie obniżenia Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej i Warszawsko-Berlińskiej. Obie rzeki tj. Warta i Odra wraz z bogactwem ekosystemów wodnych w ich dolinach, stanowią dominujące elementy na obszarze PKUW zarówno pod względem hydrograficznym, przyrodniczo-krajobrazowym, jak i gospodarczym. Wszystkie cieki na terenie PKUW tworzą strukturę sieci rzecznej środkowej Odry, przy czym pod względem nie tylko powierzchni zlewni, ale i liczności i długości cieków w zlewni dominuje Warta.

a) Klimat:

Według podziału na dzielnice rolno-klimatyczne, PKUW znajduje się w obrębie dzielnicy lubuskiej (VII) wg Gumińskiego, a według Wosia do regionu Dolnośląskiego Zachodniego. Dzielnica lubuska należy do stosunkowo ciepłych i suchych. Specyficzną cechą terenu w porównaniu do innych, sąsiadujących od wschodu regionu Niziny Wielkopolskiej jest mniejsza ilość dni z pogodą przymrozkową, mniej jest dni umiarkowanie mroźnych oraz mroźnych i pochmurnych. Na tle innych regionów, najczęściej występują tu dni z pogodą ciepłą, rzadziej występuje pogoda mroźna.

a) Szata roślinna:

na terenie PKUW występują gatunki roślin chronione w myśl Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin:

- gatunki chronionych grzybów:

ochronie częściowej podlegają: jamkówka kurczliwa *Antrodia ramentacea*, ozorek dębowy *Fistulina hepatica* oraz gwiazdosz karzełkowaty *Geastrum nanum*;

- gatunki chronionych porostów:

ochronie ścisłej podlegają: biedronecznik Jeckera *Punctelia jeckeri,* biedronecznik zmienny *Punctelia subrudecta,* odnożyca jesionowa *Ramalina fraxinea,*

ochronie częściowej podlegają: płucnica dereńkowa *Cetraria muricata,* chrobotek leśny *Cladonia arbuscula,* chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina,* żółtlica chropowata *Flavoparmelia caperata,* obierek wątrobolistny *Placidium squamulosum*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea,* odnożyca opylona *Ramalina pollinaria,* chróścik karłowaty *Stereocaulon condensatum,* brodaczka kępkowa *Usnea hirta,* złotlinka jaskrawa *Vulpicida pinastri,*

- gatunki chronionych mszaków;

ochronie częściowej podlegają: mokradłoszka zaostrzona *Calliergonella cuspidata,* bielistka siwa *Leucobryum glaucum,* rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi,* brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum,* fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus,* jodłówka pospolita *Abietinella abietina*

- gatunki chronionych roślin naczyniowych:

ochronie ścisłej podlegają: pajęcznica liliowata *Anthericum liliago*, lnicznik drobnoowocowy *Camelina microcarpa*, dzwonek boloński *Campanula bononiensis*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, kokorycz drobna *Corydalis pumila*, sasanka łąkowa *Pulsatilla pratensis*, salwinia pływająca *Salvinia natans*, wężymord stepowy *Scorzonera purpurea*, ostnica włosowata *Stipa capillata*, ostnica Jana *Stipa joannis*, kotewka orzech wodny *Trapa natans*;

ochronie częściowej podlegają: czosnek kątowaty Allium angulosum, jaskier skąpopręcikowy *Batrachium trichophyllum*, turzyca piaskowa *Carex arenaria*, centuria nadobna *Centaurium pulchellum*, kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*, goździk piaskowy *Dianthus arenarius*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, konitrut błotny *Gratiola officinalis*, kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, groszek błotny *Lathyrus palustris*, listera jajowata *Listera ovata*, grzybienie białe *Nymphaea alba*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, zaraza przytuliowa *Orobanche caryophyllacea,* zaraza czerwonawa *Orobanche lutea* oraz śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis* i cis pospolity *Taxus baccata*

a) gatunki rzadkie i zagrożone: klon polny *Acer campestre,* czerniec gronkowy *Actea spicata,* marzanka pagórkowa *Asperula cynanchica,* zanokcica murowa *Asplenium ruta-muraria,* turzyca dwustronna *Carex disticha,* turzyca niska *Carex humilis,* selernica żyłkowana *Cnidium dubium,* kokorycz wątła *Corydalis intermedia,* kokorycz pełna

Corydalis solida, mikołajek polny *Eryngium campestre,* wilczomlecz błyszczący *Euphorbia lucida,* wilczomlecz błotny *Euphorbia palustris,* kostrzewa piaskowa *Festuca psammophila,* jastrzębiec żmijowcowy *Hieracium echioides,* lucerna kolczastostrąkowa *Medicago minima,* pszeniec różowy *Melampyrum arvense,* lepiężnik kutnerowaty *Petasites spurius,* rdestnica stępiona *Potamogeton obtusifolius,* głowienka wielkokwiatowa *Prunella grandiflora,* drakiew gołębia *Scabiosa columbaria,* starzec bagienny *Senecio paludosus,* czyściec kosmaty *Stachys germanica,* czyściec prosty *Stachys recta,* leniec pospolity *Thesium linophyllon,* pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris,* roszpunka ząbkowana *Valerianella dentata;*

a) w obrębie Parku zarejestrowano cztery gatunki z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649): kolczurka klapowana *Echinocystis lobata,* rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica,* azolla drobna *Azolla filiculoides,* bożodrzew gruczołowaty *Ailanthus altissima;*

a) na terenie Parku występuje 13 typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty w rozumieniu i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion,* 3270 Zalewane muliste brzegi rzek, 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae,* 6210 Murawy kserotermiczne *Festco-Brometea,* 6430 Ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium,* 6440 Łąki selernicowe *Cnidion dubii,* 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże *Arrhenatherion,* 9110 Kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion,* 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum,* 9190 Kwaśne dąbrowy *Quercetea robori-petraeae,* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum,* 91I0 Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*

Fauna:

a) Zwierzęta podlegające ochronie gatunkowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt:

- ścisłej ochronie gatunkowej podlegają:

<u>gatunki bezkręgowców:</u> czerwończyk nieparek *Lycaena dispar,* żagnica zielona *Aeshna viridis,* trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia,* kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo,* pachnica dębowa *Osmoderma eremita*

gatunki płazów: ropucha zielona *Bufotes viridis*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, kumak nizinny *Bombina bombina*,

gatunki ptaków: perkozek *Tachybaptus ruficollis,* perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus,* perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena,* bąk *Botaurus stellaris*, czapla biała *Ardea alba*, bocian czarny *Ciconia nigra,* bocian biały *Ciconia ciconia,* łabędź niemy *Cygnus olor,* bernikla białolica *Branta leucopsis,* bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis,* ohar *Tadorna tadorna,* świstun *Anas penelope,* różeniec *Anas acuta,* krakwa *Mareca strepera,* cyranka *Anas querquedula,* płaskonos *Anas clypeata*, gągoł *Bucephala clangula,* nurogęś *Mergus merganser,* kania ruda *Milvus milvus,* kania czarna *Milvus migrans,* bielik *Haliaeetus albicilla,* orlik krzykliwy *Aquila pomarina,* rybołów *Pandion haliaetus,* sokół wędrowny *Falco peregrinus,* błotniak stawowy *Circus aeruginosus,* błotniak zbożowy *Circus cyaneus,* błotniak łąkowy *Circus pygargus,* jastrząb *Accipiter gentilis,* krogulec *Accipiter nisus,* myszołów *Buteo buteo,* myszołów włochaty *Buteo lagopus,* pustułka *Falco tinnuculus,* drzemlik *Falco columbarius,* sokół wędrowny *Falco peregrinus,* kobuz *Falco subbuteo,* przepiórka *Coturnix coturnix,* wodnik *Rallus aquaticus,* kropiatka *Porzana porzana,* zielonka *Zaponia parva*, derkacz *Crex crex,* kokoszka *Gallinula chloropus,* żuraw *Grus grus*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius,* czajka *Vanellus vanellus,* ostrygojad *Haematopus ostralegus,* kszyk *Gallinago gallinago,* krwawodziób *Tringa totanus,* brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos,* samotnik *Tringa ochropus,* kwokacz *Tringa nebularia,* łęczak *Tringa glareola,* biegus zmienny *Calidris alpina,* kulik wielki *Numenius arquata,* rycyk *Limosa limosa*, batalion *Calidris pugnax*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, śmieszka *Chroicocephalus ridibundus,* mewa siwa *Larus canus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rybitwa czarna *Chlidonias niger,* nur czarnoszyi *Gavia arctica,* siniak *Columba oenas*, sierpówka *Streptopelia decaocto,* turkawka *Streptopelia turtur*, kukułka *Cuculus canorus,* płomykówka *Tyto alba,* pójdźka *Athene noctua*, puszczyk *Strix aluco,* uszatka *Asio otus,* lelek *Caprimulgus europaeus*, jerzyk *Apus apus,* zimorodek *Alcedo atthis,* dudek *Upupa epops*, krętogłów *Jynx torquilla,* dzięcioł zielony *Picus viridis,* dzięcioł czarny *Dryocopus martius,* dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł średni *Dendrocoptes medius,* dzięciołek *Dryobates minor*, żołna *Merops apiaster*, lerka *Lullula arborea,* skowronek *Alauda arvensis*, dymówka *Hirundo rustica,* oknówka *Delichon urbica*, brzegówka *Riparia riparia*, świergotek drzewny *Anthus trivialis,* świergotek łąkowy *Anthus pratensis,* świergotek polny *Anthus campestris,* pliszka żółta *Motacilla flava,* pliszka siwa *Motacilla alba,* strzyżyk *Troglodytes troglodytes,* rudzik *Erithacus rubecula*, słowik szary *Luscinia luscinia*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*, podróżniczek *Luscinia svecica,* pleszka *Phoenicurus phoenicurus,* kopciuszek *Phoenicurus ochruros,* pokląskwa *Saxicola rubetra,* kląskawka *Saxicola rubicola*, *kos Turdus merula*, kwiczoł *Turdus pilaris*, śpiewak

Turdus philomelos, drozdzik *Turdus iliacus,* pokrzywnic*a Prunella modularis*, świerszczak *Locustella naevia,* strumieniówka *Locustella fluviatilis,* brzęczk*a Locustella lucinioides,* rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus,* łozówka *Acrocephalus palustris*, trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*, *t*rzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*, zaganiacz *Hippolais icterina,* jarzębatka *Curruca nisoria,* piegża *Sylvia curruca*, cierniówka *Sylvia communis*, gajówka *Sylvia borin,* kapturka *Sylvia atricapilla*, świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, mysikrólik *Regulus regulus,* zniczek *Regulus ignicapillus*, muchołówka szara *Muscicapa striata,* muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, wąsatka *Panurus biarmicus*, raniuszek *Aegithalos caudatus*, sikora uboga *Poecile palustris,* sosnówka *Periparus ater*, czarnogłówka *Parus montanus*, czubatka *Parus cristatus,* modraszka *Cyanistes caeruleus*, bogatka *Parus major,* kowalik *Sitta europaea*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*, remiz *Remiz pendulinus*, wilga *Oriolus oriolus,* gąsiorek *Lanius collurio,* srokosz *Lanius excubitor,* sójka *Garrulus glandarius,* kawka *Corvus monedula,* czarnowron *Corvus corone,* szpak *Sturnus vulgaris,* wróbel *Passer domesticus,* mazurek *Passer montanus*, zięba *Fringilla coelebs*, jer *Fringilla montifringilla*, grubodziób *Coccothraustes coccothraustes,* kulczyk *Serinus serinus*, dzwoniec *Chloris chloris*, szczygieł *Carduelis carduelis*, czyż *Spinus spinus*, makolągwa *Carduelis cannabina*, czeczotka *Carduelis flammea*, śnieguła *Plectrophenax nivalis,* dziwonia *Carpodacus erythrinus,* gil *Pyrrhula pyrrhula*, trznadel *Emberiza citrinella*, potrzeszcz *Emberiza calandra,* potrzos *Emberiza schoeniclus*.

gatunki ssaków: wilk szary *Canis lupus,* borowiec wielki *Nyctalus noctula*, nocek natterera *Myotis nattereri*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, mopek zachodni *Barbastrella barbastrellus*, nocek duży *Myotis myotis,* nocek rudy *Myotis daubentonii*, nocek Brandta *Myotis brandtii*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*.

- czynnej ochronie gatunkowej podlegają:

gatunki bezkręgowców: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar,* kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo,* pachnica dębowa *Osmoderma eremita,*

gatunki płazów: kumak nizinny *Bombina bombina,* rzekotka drzewna *Hyla arborea,*

gatunki ptaków: bocian czarny *Ciconia nigra,* bocian biały *Ciconia ciconia,* ohar Tadorna tadorna, różeniec *Anas acuta,* krakwa *Mareca strepera,* cyranka *Anas querquedula*, płaskonos *Anas clypeata,* gągoł *Bucephala clangula,* nurogęś *Mergus merganser,* kania ruda *Milvus milvus, kania czarna Milvus migrans,* orlik krzykliwy *Aquila pomarina,* rybołów *Pandion haliaetus,* sokół wędrowny *Falco peregrinus,* błotniak stawowy *Circus aeruginosus,* błotniak zbożowy *Circus cyaneus,* błotniak łąkowy *Circus pygargus,* pustułka

Falco tinnuculus, sokół wędrowny *Falco peregrinus,* kobuz *Falco subbuteo,* kropiatka *Porzana porzana,* derkacz *Crex crex*, czajka *Vanellus vanellus,* krwawodziób *Tringa totanus,* samotnik *Tringa ochropus,* łęczak *Tringa glareola,* biegus zmienny *Calidris alpina,* kulik wielki *Numenius arquata*, rycyk *Limosa limosa*, batalion *Calidris pugnax*, mewa siwa *Larus canus, rybitwa rzeczna Sterna hirundo*, rybitwa czarna *Chlidonias niger,* płomykówka *Tyto alba*, pójdźka *Athene noctua,* jerzyk *Apus apus*, dudek *Upupa epops*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius,* dzięcioł średni *Dendrocoptes medius,* żołna *Merops apiaster*, wróbel *Passer domesticus,*

gatunki ssaków: wilk szary *Canis lupus*, borowiec wielki Nyctalus noctula, nocek natterera *Myotis nattereri,* gacek brunatny *Plecotus auritus,* karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus,* karlik większy *Pipistrellus nathusii,* mroczek późny *Eptesicus serotinus*, mopek zachodni *Barbastrella barbastrellus*, nocek duży *Myotis myotis,* nocek rudy *Myotis daubentonii,* nocek Brandta *Myotis brandtii*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii,* nocek wąsatek *Myotis mystacinus*

- częściowej ochronie gatunkowej podlegają*:*

gatunki bezkręgowców - paź żeglarz *Iphiclides podalirius,* gadziogłówka żółtonoga *Gomphus flavipes*, jelonek rogacz *Lucanus cervus,* porobnica włochatka *Anthophora plumipes,* trzmiel rudy *Bombus pascuorum,* trzmiel szary *Bombus veteranus,* trzmiel ogrodowy *Bombus hortorum,* trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius,* trzmiel rudoszary *Bombus sylvarum*, trzmiel wielkooki *Bombus confusus,* trzmiel zmienny *Bombus humilis,* trzmiel parkowy *Bombus hypnorum,* trzmiel tajgowy *Bombus jonellus,* trzmiel gajowy *Bombus lucorum,* trzmiel żółty *Bombus muscorum,* trzmiel leśny *Bombus pratorum,* trzmiel rudonogi *Bombus ruderarius,* trzmiel ciemnopasy *Bombus ruderatus,* trzmiel różnobarwny *Bombus soroeensis*, trzmiel ziemny *Bombus terrestris,* modliszka zwyczajna *Mantis religiosa;*

gatunki ryb i minogów - minóg strumieniowy *Lampetra planeri,* różanka *Rhodeus sericeus,* piskorz *Misgurnus fossilis,* koza *Cobitis taenia,* śliz *Barbatula barbatula,*

gatunki płazów - ropucha szara *Bufo bufo,* żaba trawna *Rana temporaria,* żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae,* żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus,* żaba wodna Pelophylax esculentus,

gatunki gadów - zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix,* padalec zwyczajny *Anguis fragilis,* jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara,* jaszczurka zwinka *Lacerta agilis,*

gatunki ptaków – kormoran *Phalacrocorax carbo,* czapla siwa *Ardea cinerea,* mewa srebrzysta *Larus argentatus,* sroka *Pica pica,* wrona siwa *Corvu cornix,* gawron *orvus frugilegus,* kruk *Corvus corax*

gatunki ssaków - jeż zachodni *Erinaceus europaeus,* kret europejski *Talpa europaea,*

ryjówka aksamitna *Sorex araneus,* ryjówka malutka *Sorex minutus,* rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens,* bóbr europejski *Castor fiber,* badylarka pospolita *Micromys minutus,* karczownik ziemnowodny *Arvicola amphibius,* wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris,* wydra europejska *Lutra lutra,* gronostaj europejski *Mustela erminea,* łasica pospolita *Mustela nivalis,*

a) Gatunki obce inwazyjne wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649): szop pracz *Procyon lotor,* jenot *Nyctereutes procyonoides,* piżmak *Ondatra zibethicus,* nutria *Myocastor coypus,* żółw ozdobny *Trachemys scripta,* gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiacus*

a) Istniejące formy ochrony przyrody

W granicach Parku Krajobrazowego „Ujście Warty" znajdują się:

Obszar Natura 2000:

PLC080001 Ujście Warty - powierzchnia całego obszaru: 33215,01ha, powierzchnia17127,55 ha w obszarze PKUW. Obszar ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE). Obszar ten został objęty ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na podstawie dwóch dyrektyw: Siedliskowej (jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk) i Ptasiej (jako Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków).

- Rezerwaty przyrody:

W południowo-wschodniej części PKUW znajduje się rezerwat leśny **„Dolina Postomii"** o powierzchni 68,6574 ha, powołany Rozporządzeniem Nr 1 Wojewody Lubuskiego z dnia 6 stycznia 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 2 z dnia 17 stycznia 2005 r., poz. 25). Kolejnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Dolina Postomi" (Dz. Urz. Woj. Lub., poz. 2946)

W południowej części PKUW znajduje się rezerwat przyrody „Pamięcin" o powierzchni 11,80 ha, powołany Zarządzenim Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 października 1972 r. , (M.P. Nr 53 z 1972 r., poz. 283 z dn. 08.12.1972 r.). Kolejnymi aktami prawnymi są: Obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r., Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego Nr 12 poz. 144 z dn. 17.01.2002 r. oraz

Zarządzenie Nr 44/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Pamięcin” (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 81 poz. 1576 z dn. 26.07.2011 r.)

W południowo-wschodniej części PKUW znajduje się rezerwat przyrody „Lemierzyce” o powierzchni 3,32 ha, powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 31 marca 1970 r., (M.P. Nr 12 z 1970 r., poz. 105 z dn. 22.04.1970 r.). Kolejne akty prawne dotyczące rezerwatu są: Obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r., Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego Nr 12 poz. 144 z dn. 17.01.2002 r. oraz Zarządzenie Nr 45/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Lemierzyce” (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 81 poz. 1577 z dn. 26.07.2011 r.)

„Pamięcińskie lasy zboczowe” to rezerwat utworzony w 2025 roku Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody “Pamięcińskie Lasy Zboczowe” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2025 r., poz. 993)

c) Użytki ekologiczne

W granicach Parku znajdują się następujące użytki ekologiczne:

L.p.	Nazwa	Gmina	Rodzaj użytku:	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu
1	Nad Postomią	Słońsk	Siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,25	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
2	Wysokie Trawy	Górzyca	Murawy kserotermiczne położone na krawędzi Doliny Warty	7,47	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)

L.p.	Nazwa	Gmina	Rodzaj użytku:	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu
3	Murawka	Górzyca	Murawy kserotermiczne położone na krawędzi Doliny Warty.	1,95	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
4	Murawy w Górzycy	Górzyca	Teren skarpy porośniety roślinnością	5,16	Uchwała nr XXXI.167.2013 Rady Gminy Górzyca z dnia 30 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. "Murawy w Górzycy" (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1935)
5	Długa Murawa	Górzyca	Murawy kserotermiczne położone na krawędzi Doliny Warty	8,34	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
6	Owczary II	Górzyca	Siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	9,60	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
7	Laski II	Górzyca	Siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2,95	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
8	Laski III	Górzyca	Siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	3,25	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
9	Przy Rowie	Górzyca	Teren odkryty porośnięty traworoślami z dominacją trzcinnika piaskowego i muraw napiaskowych	15,92	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)

L.p.	Nazwa	Gmina	Rodzaj użytku:	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu
10	Długi	Górzyca	bagno	0,30	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
11	Trawy	Górzyca	Murawy kserotermiczne położone na krawędzi Doliny Warty.	8,96	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)
12	Owczary I	Górzyca	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	16,07	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554)

d) Pomniki przyrody

Na terenie PKUW znajduje się 9 pomników przyrody:

Lp.	Akt prawny	Dziennik Urzędowy	Położenie		Gatunek	Obw [cm]	Wys [m]	Uwagi
			Oddz	Gmina/ leśnictwo				
1	Rozporządzenie Nr 41 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 38 poz. 841 z 5.06.2006 r.		Słońsk	Topola czarna *Populus nigra*	660	25	Rośnie na podstawie wału przeciwpowodziowego, przy budynku przepompowni w Przyborowie
2	Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 14 poz. 338 z 7.03.2006 r.		Słońsk	Lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*	380	24	Rośnie na placu przy ruinach zamku

Lp.	Akt prawny	Dziennik Urzędowy	Położenie		Gatunek	Obw [cm]	Wys [m]	Uwagi
			Oddz	Gmina/ leśnictwo				
3	Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 14 poz. 338 z 7.03.2006 r.		Słońsk	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	460	28	Rośnie w parku w miejscowości Słońsk
4	Rozporządzenie Nr 46 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 38 poz. 846 z 5.06.2006 r.	4h	Słońsk/ Lemierzyce	Głaz narzutowy	1120	2	Znajduje się ok 100 m od drogi, do głazu prowadzi ścieżka.
5	Uchwała Nr XXXIV/231/93 Rady Miejskiej w Kostrzynie n/Odrą z dnia 29 października 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.	Nie publikowana		Kostrzyń nad Odrą	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	400	19	Rośnie na terenie Starego Kostrzyna przy ul. Gorzyńskiej niedaleko przejścia granicznego
6	Uchwała Nr XXXIV/231/93 Rady Miejskiej w Kostrzynie n/Odrą z dnia 29 października 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.	Nie publikowana		Kostrzyń nad Odrą	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	345	26	Rośnie na terenie Starego Kostrzyna przy ul. Gorzyńskiej niedaleko przejścia granicznego
7	Uchwała nr LIV/301/2017 Rady Miejskiej w Witnicy z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Miasta i Gminy Witnica	Dz. Urz. Województwa Lubuskiego Dz. Urz. z 2017 r. poz. 1886	763c	Witnica/ Kostrzyn nad Odrą	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	440	25	Dąb szypułkowy ,,Kazimierz" 180 lat
8	Uchwała nr LIV/301/2017 Rady Miejskiej w Witnicy z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Miasta i Gminy Witnica.	Dz. Urz. Województwa Lubuskiego Dz. Urz. z 2017 r. poz. 1886	762a	Witnica/ Kostrzyn nad Odrą	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	620	26	Dąb szypułkowy ,,Stanisław" ok 220 lat
9	Uchwała Nr XIII/92/2007 Rady Miejskiej w Witnicy z dnia 27 września 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Miasta i Gminy Witnica.	Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 123 poz. 1622 z 15.11.2007 r.		Witnica	Platan klonolistny *Platanus acerifolia*	560	26	Rośnie na gruncie osoby prywatnej

e) Obszar chronionego krajobrazu

W granicach Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” zawiera się fragment obszaru chronionego krajobrazu Słubicka Dolina Odry - powierzchnia 284,14 ha w obszarze PKUW. Obszar ten został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego. Aktualne granice obszaru zostały zatwierdzone Uchwałą NR XXXI/470/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO z dnia 24 maja 2017 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Słubicka Dolina Odry”.

3. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze:

1) Położenie administracyjne:

Powierzchnia Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” objęta Planem Ochrony wynosi 17697,89 ha i znajduje się w województwie lubuskim. Obejmuje obszar gmin: Kostrzyn nad Odrą (863,98 ha), Witnica (4087,79 ha) w powiecie gorzowskim, Górzyca (7171,67) w powiecie słubickim, Słońsk (5574,45 ha) w powiecie sulęcińskim.

2) Administracja Lasów Państwowych:

Lasy Skarbu Państwa w granicach Parku znajdują się pod zarządem czterech nadleśnictw należących do RDLP Szczecin. Wydzielenia leśne w północnej części terenu obejmuje nadleśnictwo Dębno (okolice Kostrzyna, Dąbroszyna i Krześniczki), a dalej – nadleśnictwo Bogdaniec (Kamień Mały, Mościczki). Lasy w południowej części pozostają w zarządzie nadleśnictwa Ośno Lubuskie (okolice Lemierzyc, Słońska, Czarnowa, Żabic, Górzycy, Ługów Górzyckich). Tylko w okolicy Pamięcina położone są niewielkie wydzielenia Nadleśnictwa Rzepin.

3) Struktura użytkowania:

Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających - 7442,83 ha (42,05%), łąki i pastwiska - 7740,59 ha (43,73%), złożone systemy upraw i działek - 131,80 ha (0,74%), lasy liściaste - 618,70 ha (3,49%), lasy iglaste - 356,61ha (2,01%), lasy mieszane - 430,54 ha (2,44%), lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian - 229,47ha (1,30%), cieki - 174,95 ha (1%). zabudowa miejska luźna - 461,20ha (2,61%), tereny przemysłowe lub handlowe -12,51ha (0,07%), miejsca eksploatacji odkrywkowej - 26,75ha (0,15%), tereny sportowe i wypoczynkowe 71,95ha (0,41%),

4) Ludność:

Park Krajobrazowy "Ujście Warty" charakteryzuje się zróżnicowanym osadnictwem. Częściowo w granicach Parku znajduje się miasto Kostrzyn nad Odrą, które jest największym ośrodkiem miejskim na tym terenie. Na przeważającej części Parku

dominuje jednak zabudowa o charakterze wiejskim i rozproszonym, gdzie ludność mieszka w mniejszych skupiskach.,

5) Gospodarka wodno – ściekowa:

W granicach Parku gospodarka wodno-ściekowa obejmuje 4 gminy. Gmina Kostrzyn nad Odrą posiada najbardziej rozbudowany i kompleksowo zarządzany system wodno-ściekowy, co potwierdza istnienie aktualnego, szczegółowego wieloletniego planu inwestycyjnego oraz regularne raportowanie jakości wody. Gminy Słońsk i Górzyca, szczególnie w zakresie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich, w większym stopniu opierają swoje strategie na rozwiązaniach indywidualnych, takich jak przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Witnica plasuje się pomiędzy tymi modelami, deklarując plany intensywnej rozbudowy zarówno sieci wodociągowej, jak i kanalizacyjnej, przy jednoczesnym wsparciu dla POŚ. Gmina Kostrzyn nad Odrą i, w pewnym stopniu, Witnica koncentrują się na rozbudowie i modernizacji sieci scentralizowanych, co jest typowe dla obszarów o większej gęstości zaludnienia. Z kolei Słońsk i Górzyca, ze względu na charakterystykę swoich terenów (często wiejskich, o rozproszonej zabudowie), w dużej mierze stawiają na indywidualne systemy oczyszczania ścieków (POŚ). Wybór takiego modelu jest podyktowany wieloma czynnikami, w tym gęstością zaludnienia, topografią terenu, kosztami inwestycyjnymi i eksploatacyjnymi, dostępnością finansowania oraz lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi.

5. Uwarunkowania gospodarcze

Na terenie prowadzona jest działalność przemysłowa, która koncentruje się przede wszystkim na eksploatacji złoża ropy naftowej i gazu ziemnego "Kamień Mały" przez koncern ORLEN (dawniej PGNiG). Działalność ta ma charakter długoterminowy i strategiczny. Ponadto, odnotowuje się wydobycie kruszyw naturalnych (żwiru i piasku), które odbywa się na podstawie historycznych koncesji lub udokumentowanych złóż. Presja przemysłowa ma więc charakter punktowy, związany z lokalizacją surowców. Główne funkcje gospodarcze realizowane na obszarze Parku obejmują:

- turystykę i rekreację, ze szczególnym naciskiem na turystykę przyrodniczą (głównie ornitologiczną) oraz aktywną (pieszą, rowerową, kajakową).
- rolnictwo, które często przybiera formę ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk, co jest ściśle powiązane z ochroną czynną cennych siedlisk nieleśnych.
- leśnictwo o ograniczonym zakresie, zorientowane bardziej na ochronę istniejących, cennych fragmentów lasów (w tym rezerwatów) niż na intensywną produkcję.
- rybactwo i wędkarstwo, które są formami regulowanego użytkowania wód Parku.
- działalność edukacyjną i badawczą, wspierającą realizację celów ochronnych Parku i generującą pewną aktywność ekonomiczną

Rozdział 2
Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
ZAGROŻENIA DLA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA ABIOTYCZNEGO:					
1.	Zaśmiecanie terenu	Incydentalne lub stałe porzucanie na terenach leśnych, a także w okolicach cieków i zbiorników wodnych różnego rodzaju odpadów. Pozostawiane przez użytkowników terenu różnego rodzaju odpady: sznurki rolnicze, puszki po zanętach wędkarskich, żyłki, haczyki, worki foliowe, łuski po amunicji myśliwskiej stwarzają ryzyko zaplątania, połknięcia lub zatrucia ptaków i ssaków.	Punktowo, teren całego Parku	I, W, Z	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci, sprzątanie terenów zaśmieconych w ramach zorganizowanych akcji społecznych. Edukacja społeczeństwa.
2.	Zanieczyszczenie Powietrza atmosferycznego	Zanieczyszczenia związane z ruchem samochodowym.	Teren wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych na terenie Parku (drogi krajowe 22, 31 wojewódzkie 131 oraz 132)	I, W, Z	Promowanie działań na rzecz obsadzania korytarzy drogowych roślinnością drzewami oraz krzewami.
3.	Eksploatacja surowców mineralnych i organicznych.	Zanieczyszczenie środowiska. Skażenie wód podziemnych podczas prac poszukiwawczych i eksploatacji złóż. Ryzyko awarii podczas przesyłu (transportu kopaliny), w przypadku braku izolacji wód gruntowych może doprowadzić do ich skażenia. Nieprawidłowe składowanie odpadów poeksploatacyjnych zawierających rozmaite zanieczyszczenia, do których należą metale ciężkie lub/i siarczany i węgiel organiczny. Związki zawarte w skałach płonnych mogą	Surowce energetyczne (bituminy i węgiel brunatny): — Złoże Górzyca (4962) - stwierdzono zasoby prognostyczne węgla brunatnego zajmujące powierzchnię 43,66 km^2, głębokość spągu wynosi 70,6 m, a miąższość nadkładu 64,8 m.	P,W,Z	Prowadzenie skrupulatnej procedury ooś. Respektowanie oraz staranne przestrzeganie wyników ooś, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zapisów suizp; mpzp oraz audytu krajobrazowego

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		przedostawać się do gleby oraz wody gruntowej, prowadząc do zwiększenia zasolenia, skażenia metalami ciężkimi, o ile nie prawidłowo składowane			
		Degradacja walorów krajobrazowych. Zagrożenie stanowisk cennych gatunków flory i fauny	Surowce skalne: - kruszywa naturalne złoża Owczary (2909 i 10748)	P, W,	Prowadzenie skrupulatnej procedury ooś. Respektowanie oraz staranne przestrzeganie wyników ooś, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zapisów suizp; mpzp oraz audytu krajobrazowego
		Zmniejszenie lokalnej zdolności retencyjnej, zagrożenie stanowisk cennych gatunków flory i fauny	- dwa obszary na wschód od Kostrzynia na terenie OChK i PK „Ujście Warty") o pow. ok. 1000 ha	P, W,	Prowadzenie skrupulatnej procedury ooś. Respektowanie oraz staranne przestrzeganie wyników ooś, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zapisów suizp; mpzp oraz audytu krajobrazowego
ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA BIOTYCZNEGO:					
4.	Hałas	Wzmożony ruch samochodowy jest głównym źródłem hałasu, uciążliwego dla organizmów bytujących w ekosystemach leśnych.	Teren wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych na terenie Parku	I, W, Z	Tworzenie stref ekotonowych, obsadzenie dróg drzewami i krzewami, wykorzystując gatunki rodzime.
5.	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Zanieczyszczenia wód oraz stref przybrzeżnych związane z dopływem biogenów, ale również znacznym zaśmieceniem terenu.	Naturalne cieki wodne, starorzecza oraz zbiorniki i stawy rybne, w tym siedlisko przyrodnicze 3150: — 5 płatów [zlewnia elementarna Maszówek od Witni do ujścia]	I, W,	Ochrona stref brzegowych przed zanieczyszczaniem odpadami. Ograniczenie dopływu substancji biogennych przez utrzymanie trwałych użytków zielonych w pasie szerokości min. 15 m

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
			— 3 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 1 płat [zlewnie elementarne: Rów spod Drzewicy/Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 8 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 17 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] — 3 płaty [zlewnia elementarna Polder z Ługów Górzyckich] — 1 płat [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Łęczy do Raczej Strugi (l)] — 12 płatów [zlewnia elementarna Kanał Krępiński] — 3 płaty [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Postomi do Kan. Krępińskiego (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kłodawki do Maszówka (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa]		od brzegów zbiorników i cieków. Trwałe użytki zielone stanowią naturalne biofiltry i strefy samoistnego podczyszczania się wód.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		Zanieczyszczenia wód przez działalność zakładów przemysłowych. Prawdopodobnie duże stężenie soli było czynnikiem odpowiedzialnym za masowy zakwit *Prymnesium parvum* i produkcję przez nie ichtiotoksyn, które spowodowały katastrofę ekologiczną w postaci masowych śnieć ryb i małży 2022	W górnej części zlewni rzeki Odry (Kostrzyn nad Odrą)	P, Z	
		Dopływ wód zasolonych do siedlisk przybrzeżnych w sąsiedztwie rzeki Odrą. W wyniku dopływu zrzutów wód przemysłowych zawierających wysokie koncentracje soli i metali ciężkich w górnym biegu rzeki, w warunkach niskiego stanu wody (susza) i długotrwałych wysokich temperatur powietrza, wzrasta ryzyko toksyczności wód Odry w rejonie PKUW. W konsekwencji w wodach bogatych w substancje biogenne (azot, fosfor) , pod wpływem stresu wywołanego zmianą zasolenia pojawić się mogą niekorzystne zjawiska w akwenach przykorytowych: przyducha, toksyczny wpływ fitoplanktonu, w szczególności złotej algi (*Prymnesium parvum*) na ichtiofaunę.	Strefą przybrzeżna Odry i siedlisk przybrzeżnych połączonych hydraulicznie z rzeką - naturalne cieki wodne, starorzecza oraz jeziora i stawy rybne, w tym siedlisko przyrodnicze 3150: — 3 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 8 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 17 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l) oraz 3270: — 20 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 57 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer	P, Z	Organizacja lokalnego systemu monitoringu jakości wody w okresach niskich stanów wody podczas upałów. W przypadku stwierdzenia wystąpienia zagrożenia konieczne są badania ekotoksykologiczne i podjęcie działań interwencyjnych (obniżenie pH wody, zmniejszenie zasolenia wód np. poprzez rozcieńczenie i in.)

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
			Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] Wszystkie (3) płaty siedliska 6440		
6.	Eutrofizacja wód powierzchniowych	Postępująca eutrofizacja związana z naturalnym rozkładem nagromadzonej materii organicznej i przyjęciem nadmiaru substancji biogennych ze zlewni hydrograficznych. Spływy biogenów z pól uprawnych powodują przeżyźnienie starorzeczy.	Naturalne zbiorniki wodne w Parku w tym siedlisko przyrodnicze 3150 (szczególnie na Polderze Wschodnim): — 5 płatów [zlewnia elementarna Maszówek od Witni do ujścia] — 3 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 1 płat [zlewnie elementarne: Rów spod Drzewicy/Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 8 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 17 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] — 3 płaty [zlewnia elementarna Polder z Ługów Górzyckich] — 1 płat [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Łęczy do Raczej Strugi (l)]	I, W	Brak możliwości całkowitej eliminacji lub ograniczenia wpływu zagrożenia. Możliwe ewentualnie projekty rewitalizacji zbiorników, działania mające na celu powstanie stref buforowych wokół starorzeczy w postaci ekstensywnie użytkowanych łąk lub pastwisk. Edukacja rolników w zakresie rolnictwa zrównoważonego

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
			— 12 płatów [zlewnia elementarna Kanał Krępiński] — 3 płaty [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Postomi do Kan. Krępińskiego (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kłodawki do Maszówka (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa]		
7.	Intensyfikacja hodowli ryb	Potencjalne ryzyko intensyfikacji gospodarki stawowej i wiążące się z tym zmiany, tj. pogłębianie, usuwanie roślinności, wysokie zagęszczenia. Zmiana sposobu użytkowania stawów niesie ryzyko pogorszenia stanu siedlisk gatunków ptaków związanych z zarastającymi zbiornikami wodnymi.	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczona jest gospodarka rybacka	P,W	Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej zgodnej z typem rybackim zbiornika. Respektowanie i kontrola jakości operatów rybackich.
8.	Zanieczyszczenie gleby i wód podziemnych	Agrotechnika upraw rolniczych wymaga stosowania nawozów, herbicydów, pestycydów, regulatorów wzrostu etc. Infiltrująca woda jest medium dla zanieczyszczeń rolniczych i przemysłowych, co w konsekwencji przyczynia się do zagrożenia jakości wód podziemnych, będących źródłem wody pitnej, lub/i o ważnym znaczeniu gospodarczym. Z uwagi na ograniczoną odnawialność zasobów, długotrwały proces oczyszczania skażonych wód podziemnych prowadzi do obniżenia ich walorów użytkowych. Spływ powierzchniowy tych substancji chemicznych do wód jest szkodliwy dla	Tereny rolnicze w Parku (oddziaływanie na płaty siedlisk przyrodniczych: 3150: — 5 płatów [zlewnia elementarna Maszówek od Witni do ujścia] — 3 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 1 płat [zlewnie elementarne: Rów spod Drzewicy/Warta od Kan. Postomskiego do ujścia]	P, W	Racjonalne stosowanie środków ochrony roślin. Edukacja w zakresie dobrych praktyk rolniczych.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		organizmów wodnych, które stanowią bazę żerową większości gatunków ptaków wodno-błotnych.	— 8 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 17 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] — 3 płaty [zlewnia elementarna Polder z Ługów Górzyckich] — 1 płat [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Łęczy do Raczej Strugi (l)] — 12 płatów [zlewnia elementarna Kanał Krępiński] — 3 płaty [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Postomi do Kan. Krępińskiego (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kłodawki do Maszówka (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa] 3270: — 20 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 57 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)]		

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
			— 9 płatów [zlewnia elementarna Odra od Rowu spod Drzewicy do dopł. spod Szumiłowa (p)] — 2 płaty [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa — 7 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia])		
9.	Intensyfikacja gospodarki rolnej	Intensyfikacja dotychczasowego sposobu użytkowania pól uprawnych, łąk i pastwisk może prowadzić do przekształceń siedlisk roślinnych i zubożenia fauny i flory. Zniszczenie lęgów ptaków gniazdujących na łąkach i pastwiskach poprzez intensywne wydeptywanie. Wypas w okresie lęgów, przegęszczenie pogłowia i zbyt intensywne zgryzanie runi użytków zielonych powoduje niekorzystne z punktu widzenia gatunków uproszczenie struktury roślinności i zmiany składu gatunkowego owadów.	Tereny rolnicze w Parku (oddziaływanie na płaty siedlisk przyrodniczych: 3150: — 5 płatów [zlewnia elementarna Maszówek od Witni do ujścia] — 3 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 1 płat [zlewnie elementarne: Rów spod Drzewicy/Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 8 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 17 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] — 3 płaty [zlewnia elementarna Polder z Ługów Górzyckich]	P, W	Wspieranie działań na rzecz ekstensywnej gospodarki rolnej. Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne. Edukacja

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
			— 1 płat [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Łęczy do Raczej Strugi (l)] — 12 płatów [zlewnia elementarna Kanał Krępiński] — 3 płaty [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Postomi do Kan. Krępińskiego (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kłodawki do Maszówka (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa] 3270: — 20 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 57 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] — 9 płatów [zlewnia elementarna Odra od Rowu spod Drzewicy do dopł. spod Szumiłowa (p)] — 2 płaty [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa — 7 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia])		
10.	Obszary wrażliwe na niedobory wody.	Ocieplanie się klimatu, zmniejszenie ilości oraz zmiana struktury opadów (mniej opadów w sezonie wegetacyjnym) powodują wysychanie i	Zbiorniki wodne, starorzecza, cieki na terenie całego PKUW.	I, P, W, Z	Zwiększenie zdolności retencyjnych, odtwarzanie naturalnej retencji.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
	Susza i zmniejszenie sum opadów	zarastanie mokradeł, co zagraża stabilności i dostępności zasobów wodnych oraz gatunkom zależnym od wody.	Cały teren parku jest zagrożony w stopniu silnym występowaniem susz ekstremalnych i silnych.		Niedopuszczanie do jakichkolwiek działań mogących skutkować pogorszeniem warunków wodnych (odwodnienia, pobór wód, zmniejszanie zlewni bezpośredniej).
11.	Działalność rekreacyjna związana z wędkarstwem	Stanowiskom wędkarskim towarzyszy zaśmiecenie brzegów cieków i zbiorników wodnych. Poza tym żyłki i haczyki pozostawiane przez wędkarzy w terenie stanowią zagrożenie dla żerujących ptaków (zaplątanie, połknięcie haczyka). Wędkowanie z łodzi powoduje płoszenie ptaków bytujących na zbiornikach wodnych.	Cieki i zbiorniki na terenie całego Parku	I, W,	Działania edukacyjne przy udzielaniu pozwoleń na wędkowanie. Kontrole i egzekwowanie prawa (straż rybacka)
12.	Wycinka drzew w strefie brzegowej rzek, kanałów i starorzeczy	Nadmierne usuwanie drzew i krzewów w okolicy zbiorników zasiedlonych przez np. płazy. Narażenie strefy brzegowej na erozję, zwiększony dopływ biogenów, zmniejszenie dostępności miejsc lęgowych dla ptaków np. gągoła.	Drzewostany w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, zbiorników i starorzeczy	I, P, W	Pozostawianie strefy buforowej drzew w strefie brzegowej zbiorników, starorzeczy i cieków. Edukacja ekologiczna rolników, zarządców wód i dróg, również w zakresie obowiązującego na terenie parku zakazu niszczenia śródpolnych zadrzewień i zakrzewień oraz zakazu niszczenia i uszkadzania wszystkich gatunków flory.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
13.	Usuwanie żywopłotów i zagajników	Wycinka drzew i zarośli rosnących wzdłuż dróg utwardzonych i gruntowych, dawnych linii kolejowych, powoduje zmniejszenie areału dostępnych siedlisk lęgowych (m.in. jarzębatka, gąsiorek, podróżniczek)	Drogi na terenie całego Parku, Dawna linia kolejowa na odcinku Kostrzyn-Słońsk	I, P, W, Z	Działania promujące pozostawianie zarośli krzewów wzdłuż dróg gruntowych na terenach użytkowanych rolniczo i wzdłuż starych nasypów kolejowych.
14.	Zagrożenie powodziowe	Przejście fal wezbraniowych o charakterze powodziowym powoduje istotne zmiany w krajobrazie wskutek zalania i strat ekonomiczno-społecznych które im towarzyszą. Wezbraniom towarzyszy wysoki ładunek zanieczyszczeń transportowanych wraz płynącą wodą. Obszary doliny zalewowej w zasięgu granic PKUW, przy zmniejszonej prędkości wody wynikającej ze zwiększonej szorstkości podłoża, narażone są na depozycję zanieczyszczeń stałych, zawiesin i substancji rozpuszczonych. W przypadku zdarzeń o charakterze powodziowym wzrasta zagrożenie dla zdrowia i życia, w tym także o charakterze epidemiologicznym.	Cały obszar PKUW ze szczególnym uwzględnieniem obszaru problemowego A23 (za PZRP) [zlewnie elementarne: Maszówek od Witnica do ujścia; Kanał Krępiński] dotyczy wszystkich obszarów ważnych dla herpetofauny, ptaków oraz wszystkich siedlisk przyrodniczych, w tym zwłaszcza wodnych i od wód zależnych: 3150, 3270, 6440, 91E0, 91F0. *) Uwaga: na mapach wyznaczono zasięg zalewów o prawdopodobieństwie p=1% W związku ze zmianami klimatu i zwiększonym ryzykiem występowania hydrologicznych zdarzeń ekstremalnych prognozowany obszar może ulec powiększeniu.	I, P, W, Z	Analiza skuteczności systemów zarządzania ryzykiem powodziowym i rekomendacja zmian. Gromadzenie i udostępnianie danych i informacji o szkodach i ryzyku powodziowym w ujednoliconej formie i zakresie na obszarze całego kraju. Budowa i rozwój lokalnych systemów ostrzegania przed powodziami. Inicjowanie badań naukowych i analiz eksperckich w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym w warunkach niepewności. Inicjowanie programów edukacyjnych dla różnych odbiorców, w tym również dostarczanie materiałów metodycznych i edukacyjnych w zakresie

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
					zarządzania ryzykiem powodziowym. Realizacja programów edukacyjno-promocyjnych dla różnych odbiorców w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym. Rozwój krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzegania. Zapewnienie możliwości prowadzenia akcji lodołamania.
15.	Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk	Rozbudowa miejscowości w południowej części PKUW Możliwość pogorszenia stanu ekosystemów ciepłolubnych (6120, 6210, 91I0) poprzez zwiększenie antropopresji w postaci zabudowy	Górzyca, Owczary, Pamięcin	I, P, W	Ograniczenie zabudowy w sąsiedztwie występowania muraw kserotermicznych, muraw napiaskowych i ciepłolubnych dąbrów.
		Zajmowanie coraz większych połaci terenu stanowiących m.in. żerowiska ptaków, przez rozrastające się miejscowości. Rozrastająca się zabudowa mieszkaniowa, zajmująca coraz większą powierzchnię zabudowa przemysłowa, rozwój energetyki odnawialnej doprowadzają do fragmentacji siedlisk	Miejscowości w granicach Parku, szczególnie Słońsk, Górzyca. Obszary parku potencjalnie odpowiednie do budowy farm fotowoltaicznych	I,P,W,Z	Prowadzenie skrupulatnej procedury ooś. Respektowanie oraz staranne przestrzeganie wyników ooś, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zapisów suizp; mpzp oraz audytu krajobrazowego
16.	Niewystarczający potencjał retencyjny	Niewystarczająca ochrona ekosystemów zależnych od wód (3150, 3270, 6440, 91E0, 91F0, ryby, bóbr, wydra) z powodu niewłaściwej gospodarki zasobami wodnymi. Okresowe przesuszenie siedlisk wodnych i od wód zależnych, co skutkować może uruchomieniem	Obszar występowania ekosystemów zależnych od wód (3150, 3270, 6440, 91E0, 91F0)	I, P, W, Z	Utrzymanie i odtworzenie możliwości retencyjnych ekosystemów wodnych i zależnych od wód. Retencja mokradeł, działania opóźniające odpływ ze

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		negatywnych procesów jak eutrofizacja, ewolucja biocenotyczna (uproszczenie oraz zmiana składu gatunkowego, ustępowanie gatunków charakterystycznych dla danego siedliska).			zlewni. Zwiększenie zdolności retencyjnej na obszarze zlewni obiektów hydrograficznych, poprzez działania ochrony czynnej (np. instalacja urządzeń ograniczających odpływ powierzchniowy poza zlewnię siedliska). Działania prowadzące do zahamowania odpływów podczas niżówek.
17.	Zaprzestanie użytkowania pastwiskowego ekosystemów ciepłolubnych	Zarastanie muraw kserotermicznych i napiaskowych oraz grądowienia dąbrów ciepłolubnych z powodu braku użytkowania	Płaty siedlisk ciepłolubnych (6120, 6210, 91I0)	I, W	Przywrócenie ekstensywnego użytkowania pastwiskowego, wycinanie krzewów, wdrażanie pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych.
18.	Zaprzestanie użytkowania kośnego i/lub pastwiskowego na łąkach selernicowych	Ubożenie składu florystycznego łąk selernicowych	Płaty siedliska 6440	I, P, W	Przywrócenie regularnego ekstensywnego użytkowania wszystkich płatów łąk 6440
19.	Sukcesja wtórna/ porzucanie użytkowania łąk 6510 i pastwisk	Porzucanie tradycyjnego (ekstensywnego) użytkowania pastwiskowego i łąkarskiego	Płaty łąk 6510 oraz pastwisk, w szczególności tereny przylegające do cieków i zbiorników wodnych	I, P, W	Promowanie i wspieranie ekstensywnej gospodarki na użytkach zielonych, stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, programów rolnośrodowiskowych

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
20.	Nadmierna eutrofizacja ekosystemów ciepłolubnych	Spływy biogenów z pól uprawnych powodujące przeżyźnienie ciepłolubnych siedlisk chronionych	Płaty siedlisk ciepłolubnych (6120, 6210, 91I0)	I, W	Działania mające na celu powstanie stref buforowych wokół płatów siedlisk ciepłolubnych w postaci użytków zielonych. Edukacja rolników w zakresie rolnictwa zrównoważonego.
21.	Niezgodność składu gatunkowego części drzewostanów z siedliskiem potencjalnym	Obecność drzewostanów sosnowych na siedliskach borów mieszanych i lasów. Obecność drzewostanów dębu bezszypułkowego na siedlisku buczyny.	Okolice Słońska, Czarnowa, Lemierzyc	I, W	Stopniowa przebudowa drzewostanów niezgodnych z siedliskiem roślinności potencjalnej.
22.	Niewystarczające zasoby martwego drewna w ekosystemach leśnych	Zbyt mała ilość stojących lub leżących martwych i obumierających drzew w części płatów siedlisk użytkowanych gospodarczo powoduje zubożenie jego różnorodności biologicznej i ujednolicenie struktury przestrzennej oraz wpływa negatywnie na populacje bezkręgowców saproksylicznych pachnicę dębową, kozioroga dębosza	Nadleśnictwo Ośno, Dębno, Bogdaniec	I, W	Wyłączenie wybranych drzewostanów z użytkowania. Pozostawienie naturalnie wydzielającego się martwego drewna w płatach leśnych siedlisk przyrodniczych.
23.	Zarastanie płatów murawy napiaskowej wraz ze stanowiskiem goździka piaskowego *Dianthus arenarius*	Niewystarczające zabiegi ochrony czynnej płatów roślinności napiaskowej, zarastanie sosną i robinią akacjową, brak strefy ekotonowej pomiędzy murawą, a lasem	Górka Czarnowska, Nadleśnictwo Ośno Lubuskie, Leśnictwo Czarnów, wydzielenia 10-23-1-10-49-b-00 oraz 10-23-1-10-49-c-00	I, P, W	Wprowadzenie zabiegów ochrony czynnej, ustanowienie użytku ekologicznego obejmującego płaty murawy wraz ze strefą buforową o szerokości minimum 50 m.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
24.	Ekspansja gatunków inwazyjnych: kolczurka klapowana, rdestowiec ostrokończysty, bożodrzew gruczołowaty, azolla drobna	Stwierdzone stanowiska ww. gatunków inwazyjnych, możliwość dalszego rozprzestrzeniania się gatunku	Stanowiska gatunków inwazyjnych	I, P, W, Z	Zwalczanie i zapobieganie rozprzestrzeniania się gatunku, zgodnie z rozporządzeniem o IGO. Działania edukacyjne.
25.	Ekspansja czeremchy amerykańskiej, klonu jesionolistnego w płatach chronionych siedlisk leśnych	Zarastanie i ekspansja czeremchy amerykańskiej, wpływ na strukturę i funkcję chronionych ekosystemów leśnych	Płaty siedlisk chronionych 9170, 9190, 91E0, 91F0	I, P, W	Usuwanie czeremchy ze powierzchni płatów siedlisk chronionych
26.	Fragmentacja i/lub zanik z krajobrazu alej i szpalerów przydrożnych	Zamieranie drzew i/lub luki w alejach i szpalerach przydrożnych	Aleje i szpalery przydrożne, zarówno przy szosach, jak i drogach gruntowych	I, P, W	Uzupełnianie ubytków istniejących alej. Kontrola stanu sanitarnego drzew, zwłaszcza w alejach wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich. Zakładanie nowych alej lub szpalerów wzdłuż dróg gminnych (gatunki rodzime, dopasowane do siedliska).
27.	Bagrowanie / usuwanie osadów limnicznych - konserwacja sieci melioracyjnej	Degradacja siedlisk lęgowych ptaków gniazdujących nad brzegami cieków i w roślinności pływającej	Sieć melioracyjna w granicach Parku	I,P,W	Prowadzenie prac konserwacyjnych w sąsiedztwie mostów zasiedlonych przez ptaki -

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		Płoszenie ptaków (dymówka) gnieżdżących się pod mostami zlokalizowanymi na ciekach sieci melioracyjnej			wyłącznie poza okresem lęgowym
28.	Niszczenie gniazd ptaków	Niszczenie gniazd ptaków (oknówka)	Budynki stacji pomp w Słońsku i Warnikach	P,W	W przypadku remontów budynków - ochrona istniejących gniazd
29.	Bariery ekologiczne	Czynniki antropogeniczne powodujących dodatkową śmiertelność herpetofauny, teriofauny oraz ornitofauny: drogi, linie kolejowe, linie wysokiego i średniego napięcia. Obszar ostoi przecinają drogi krajowa i wojewódzkie: DK22, DK31, DW132. Szczególnie wysokie nasilenie zabijania zwierząt przez pojazdy występuje na DK22.	Drogi krajowa i wojewódzkie: DK22, DK31, DW132 Linie kolejowe: LK 203 Kostrzyn – Tczew LK273 Wrocław - Szczecin	I, W	Działania nakierowane na wprowadzenie zmniejszenia prędkości poruszania się pojazdów na szczególnie kolizyjnym odcinku DK22. Ustawienie w punktach w których drogi przecinają siedlisko wydry i bobra, dwóch tablic z wizerunkiem wydry (traktowanej jako gatunek parasolowy) i odległością na której należy wykazać ostrożność w połączeniu ze znakiem ostrzegawczym „inne niebezpieczeństwo” (A-30) Ustawienie znaków informujących o szlakach migracji zwierząt. Promowanie działań edukacyjnych uświadamiających wpływ

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
					kolizji drogowych na populacje zwierząt. Montaż trwałych płotków herpetologicznych zabezpieczających dla płazów wzdłuż tras o dużym natężeniu ruchu samochodowego DK22 zwiększy skuteczność czynnej ochrony płazów na trasach ich migracji do miejsc rozrodu, żerowisk i zimowisk.
30.	Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych	Wycinka szpalerów drzew i pojedynczych drzew stanowiących miejsca rozrodu lub gromadnego odpoczynku ptaków (np. bociana białego)	DK22, ulice w miejscowościach na terenie PKUW	I, W	Pozostawianie martwych części wierzchołków drzew, tzw. suchoczubów Edukacja samorządowców
31.	Produkcja energii słonecznej i wiatrowej	W PK UW funkcjonują już farmy fotowoltaiczne, a budowa kolejnych jest planowana. Negatywny wpływ elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze jest dobrze rozpoznany. Wpływ farm fotowoltaicznych na ptaki nie jest jeszcze dobrze poznany. Farmy mogą oddziaływać co najmniej w następujący sposób: zmniejszenie dostępności lub utrata siedlisk rozrodu i żerowiskowych zwierząt, kolizje z panelami i ogrodzeniami, zmiana mikroklimatu pod dużymi powierzchniami paneli, a w konsekwencji zmiana struktury roślinności i entomofauny	Teren całego parku oraz inne potencjalne lokalizacje przylegające do parku	P,W,Z	Prowadzenie skrupulatnej procedury ooś. Respektowanie oraz staranne przestrzeganie wyników ooś, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zapisów suizp; mpzp oraz audytu krajobrazowego

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		stanowiących bazę żerową, niepokojenie na etapie budowy, kolizje ptaków z panelami.			
32.	Polowania na ptaki	Polowania oprócz efektu bezpośredniej śmiertelności ptaków niosą również inne negatywne skutki dla populacji ptaków: zranienia, zakłócenie i modyfikacja lokalnych przemieszczeń i wędrówek ptaków, modyfikacja sposobu żerowania, utrata siedlisk – opuszczanie żerowisk i noclegowisk w wyniku płoszenia, wzrost stresu wpływający negatywnie na fizjologię, przypadkowe zabijanie ptaków objętych ochroną gatunkową, ograniczenie dostępu do ofiar drapieżnikom polującym na ptaki łowne, konsekwencje uwalniania ołowiu pochodzącego z amunicji myśliwskiej do środowiska w wyniku polowań	Wschodni wał przeciwpowodziowy rzeki Warty od Słońska do Kłopotowa	I,W	Współpraca z innymi organami (RDOŚ w Gorzowie, PNUW, PZŁ) w kwestii ograniczenia polowań na ptaki w PKUW
33.	Zatrucia ptaków	Zatrucia ptaków drapieżnych, szczególnie sów (pójdźka, płomykówka), w wyniku stosowania przez lokalnych mieszkańców trutek na gryzonie	Miejscowości oraz ich sąsiedztwo najliczniej zasiedlone/preferowane przez sowy (między Słońskiem, a wschodnią granicą PKUW	I, P, W	Działania edukacyjne wśród lokalnej społeczności dotyczące roli w środowisku i ochrony sów – we współpracy ze Stowarzyszeniem Ochrony Sów
34.	Niewłaściwie realizowane działania ochronne	Realizowanie prac remontowych/eksploracyjnych bez uwzględnienia potrzeb hibernujących nietoperzy (np. zmniejszenie otworów wlotowych i/lub zmiana warunków mikroklimatycznych – zwłaszcza temperatury i wilgotności powierza) i/lub prowadzących do	Twierdza Kostrzyn: Bastion Filip, Bastion Król, Stare Miasto (kolonia zimująca mopka i nocka dużego)	I, W	Współpraca z RDOŚ w Gorzowie oraz edukacja zarządcy terenu w zakresie ochrony nietoperzy

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		zmniejszenia powierzchni dostępnej dla nietoperzy			
		Sprzątanie guana, zalegającego na niezabezpieczonej folią, na drewnianej podłodze poddasza Koscioła w Dąbroszynie w kolonii w czasie przebywania nietoperzy w kolonii może prowadzić do płoszenia; Nieautoryzowane przez RDOŚ liczenia nietoperzy przebywających w kolonii, które mogą nakładać się z liczeniami w ramach zalecanego monitoringu mogą prowadzić do nadmiernego niepotrzebnego niepokojenia i płoszenia	Kościół w Dąbroszynie (kolonia rozrodcza nocka dużego)	I, W	Współpraca z RDOŚ w Gorzowie, edukacja zarządcy terenu w zakresie ochrony nietoperzy oraz zabezpieczenie membrany dachowej na poddaszu kościoła w Dąbroszynie.
		Niedostateczne zabezpieczenie membrany dachowej w kolonii rozrodczej kościoła w Dąbroszynie może powodować śmierć na skutek zaplątania się w materiał znajdującym się tam nietoperzy.			
35.	Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Zagrożenie potencjalne związane z pogorszeniem jakości siedliska gatunku (brak optymalnych nisz ekologicznych), na skutek deficytu drzew dziuplastych	Park pałacowy w Dąbroszynie, rezerwaty przyrody Dolina Postomi	P, W	Zmiana w podejściu do gospodarki leśnej

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
36.	Zbieranie chrząszczy w celach kolekcjonerskich	Zagrożenie potencjalne w całym areale występowania.	Park pałacowy w Dąbroszynie, rezerwaty przyrody Dolina Postomi	P, W	Edukacja przyrodnicza
37.	Drapieżnictwo	Na terenie badawczym istnieje sporo gatunków ptaków redukujących liczebność populacji	Park pałacowy w Dąbroszynie	I, W	Działanie naturalne
38.	Obce gatunki gadów	Obce gatunki takie jak żółw czerwonolicy oraz żółw wodnolądowy zagrażają rodzimej faunie.	Cały obszar PKUW	I, W	Odłów i przekazanie do specjalnych ośrodków
39.	Zimowo-wiosenne zalewy i wahania poziomu wody w obrębie polderów (łąk i lasów łęgowych)	Długotrwały zalew ogranicza występowanie wielu gatunków grzybów mykoryzowych.	Las, zarośla, łąki w północnej części Parku w obrębie polderów zalewowych	I, W	Ze względu na specyficzną mykobiotę występującą na tych obszarach nie wymaga eliminacji.
40.	Usuwanie martwych drzew i martwego drewna, szczególnie wielkogabarytowego w obrębie lasów.	Znacząco obniża różnorodność mykobioty, szczególnie rzadkich gatunków saproksylicznych.	Wszystkie obszary leśne Parku, poza zlokalizowanymi w obrębie rezerwatów przyrody.	I, W	Pozostawianie martwych drzew, kłód i pniaków do samoistnego rozpadu. W przypadkach podyktowanych zagrożeniem dla ludzi pozostawianie 1,5 m dolnego fragmentu pnia.
41.	Fragmentacja i mała powierzchnia dojrzałych zbiorowisk leśnych i zaroślowych.	Powoduje obniżenie różnorodnosci mykobioty i zwiększa podatnośc na niekorzystne czynniki zewnetrzne.	Wszystkie obszary leśne Parku, poza zlokalizowanymi w obrębie rezerwatów przyrody.	I, W	Zachowanie istniejacych dojrzałych drzewostanów, szczególnie łęgowych i grądowych. Ograniczenie wycinki zarośli wierzbowych wzdłuż kanałów.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
42.	Wycinka i nadmierne prześwietlenie lasów dębowych	Znacząca zmiana warunków siedliskowych, zwiększenie naświetlenia, przesuszenie i wskutek tego zubożeniem mykobioty.	Szczególnie widoczne w lasach dębowych w okolicach Dąbroszyna.	I, W	Ograniczenie gospodarki leśnej w dojrzałych drzewostanach dębowych.
43.	Zarastanie muraw kserotermicznych i wydm robinią-gatunkiem obcym i inwazyjnym.	Zacienienie i zmiana warunków chemicznych gleby powoduje zanik grzybów związanych z terenami otwartymi.	Obszar Czarnowskiej Górki, rezerwat Pamięcin, murawy kserotermiczne okolic Owczar, Czarnowa, Górzycy.	I, W	Regularna eliminacja robinii z cennych obszarów muraw.
44.	Przedłużające się okresy suszy	Przesuszenie gleby i obniżenie poziomu wód gruntowych powodować może przesuszenie grzybni gatunków wilgociolubnych i ograniczenie występowania.	Lasy zarośla w obrębie Parku, szczególnie w strefie przy krawędzi doliny.	P, W	Ograniczenie działań melioracyjnych, ograniczenie fragmentacji obszarów leśnych.
45.	Zarastanie muraw kserotermicznych roślinnością zaroślową (głóg, tarnina).	Nadmierne ocienienie muraw, powstawanie ściółki liściastej ogranicza rozwój grzybów murawowych.	Obszary muraw kserotermicznych okolicy Owczar, Pamięcina, Czarnowa i Górzycy.	I, W	Prowadzenie regularnego wykaszania muraw lub wypasu owiec np. rasy wrzosówka z zachowaniem częściowym czyżni jako potencjalnego siedliska rzadkich gatunków
46.	Nadmierna presja turystyczna	W sezonie wakacyjnym obserwuje się znaczną koncentrację turystów nad brzegami zbiorników, co wzmaga procesy wydeptywania terenu, zaśmiecenia i hałasu.	Przestrzeń wokół zbiorników i wzdłuż cieków wodnych, miejsca rekreacyjne, w tym parkingi i miejsca postoju oraz punkty wypoczynkowe	I, P, W	Poprawa infrastruktury rekreacyjnej. Edukacja ekologiczna turystów. Opracowanie zasad udostępniania obiektów turystyczno-rekreacyjnych we współpracy z organizacjami społecznymi
47.	Obniżenie walorów wizualnych przez zróżnicowaną	Duża dowolność w zakresie formy architektonicznej, materiału i kolorystyki wznoszonych budynków, ale również dotyczy to	Tereny wiejskie, np. Słońsk, Dąbroszyn, Górzyca, Pamięcin, Przyborów, Kamień Mały, Budzigniew, Głuchowo	I, W	Promowanie rozwiązań architektonicznych przyjaznych dla krajobrazu i

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
	zabudowę	ogrodzeń posesji.			nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej. Kształtowanie odpowiedniej polityki przestrzennej w zakresie form i wzorców architektonicznych. Edukacja społeczeństwa
48.	Powstawanie dzikich", niezorganizowanych miejsc wypoczynkowych	„Dzikie" miejsca wypoczynkowe skutkują zanieczyszczeniem terenu, jego zaśmieceniem, wydeptywaniem roślinności. Podpalanie wierzb wzdłuż rzeki Warta może powodować niebezpieczeństwo pożaru. Wykorzystywanie ich jako materiał do ognisk może negatywnie oddziaływać na bazę pokarmową zwierząt np. bobra europejskiego.	Obszary wzdłuż rzeki Stara Warta - Rejon Przyborów oraz po obu stronach wzdłuż rzeki Warta rejon Pyrzany - Świerkocin	I, W	Opracowanie koncepcji rekreacyjnego zagospodarowania Parku, ocena możliwości włączenia „dzikich" miejsc wypoczynku do oferty rekreacyjno-edukacyjnej Parku
49.	Przerwanie ciągłości lokalnej tradycji budowlanej	Odejście od dawnych form i rozwiązań architektonicznych, stosowanych materiałów i kolorystyki.	Tereny wiejskie, np. Słońsk, Dąbroszyn, Górzyca, Pamięcin, Przyborów, Kamień Mały, Budzigniew, Głuchowo	I, W	Promowanie rozwiązań architektonicznych nawiązujących do wzorców lokalnej tradycji budowlanej. Ochrona tradycyjnego budownictwa w MPZP. Edukacja społeczeństwa.
50.	Postępująca dekapitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego	Pogarszający się zły stan obiektów cennych kulturowo wynika z braku odpowiednich prac konserwatorskich.	Wszystkie obiekty w ewidencji gminnej np. Słońsku	I, W	Konserwacja i rewitalizacja obiektów. Edukacja społeczeństwa
51.	Powstawanie ferm wielkotowarowej hodowli zwierząt.	Lokalizowanie na terenie Parku oraz na terenach przylegających do Parku wielkotowarowych ferm hodowli zwierząt sstanowi zagrożenie dla fauny, flory oraz wód, gleb w zlewniach cieków i jezior znajdujących się w obrębie parku.	Teren całego parku oraz inne potencjalne lokalizacje przylegające do parku	P, W, Z	Nielokalizowanie ferm wielkotowarowej hodowli zwierząt.na terenie całego parku oraz inne potencjalne lokalizacje przylegające do parku

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status i rodzaj zagrożenia*	Sposób eliminacji lub ograniczenia
52.	Lokalizowanie kopalni kruszyw	Powstawanie w granicach parku nowych kopalni kruszyw, może powodować zmiany w stosunkach wodnych parku.	Teren całego parku	W, P	Nielokalizowanie tego typu inwestycji w granicach parku.

**Status zagrożenia: P – zagrożenie potencjalne, I – zagrożenie istniejące*
Rodzaj zagrożenia: W – zagrożenie wewnętrzne, Z – zagrożenie zewnętrzne

Rozdział 3

Obszary realizacji działań ochronnych

Określa się następujące działania ochronne dla parku krajobrazowego załącznik nr 3

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
1.	Ochrona stref brzegowych zbiorników przed zanieczyszczeniami	Na całym obszarze zaleca się ochronę stref brzegowych przed zanieczyszczeniem realizowane we współpracy zarządcy obszaru z użytkownikiem wędkarskim i/lub rybackim – egzekwowanie obowiązku utrzymania czystości w obrębie stanowisk wędkarskich.	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczony jest połów ryb
2.	Ochrona cieków naturalnych zgodnie z Dobrymi Praktykami Utrzymania Rzek	Wszystkie działania na ciekach naturalnych, z uwzględnieniem zasad pozostałych działań ochronnych dla poszczególnych cieków i ich zlewni, należy przeprowadzać zgodnie z Dobrymi Praktykami	Cały obszar parku.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
	oraz Zasadami Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.	Utrzymania Rzek oraz Zasadami Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.	
3.	Zapobieganie przekształceniu naturalnych zbiorników wodnych w stawy	Nie dopuszczać do przekształcania naturalnych zbiorników wodnych w stawy (dotyczy przede wszystkim wszystkich płatów siedliska przyrodniczego 3150)	Wszystkie naturalne zbiorniki wodne w tym zwłaszcza płaty siedliska przyrodniczego 3150: — 5 płatów [zlewnia elementarna Maszówek od Witni do ujścia] — 3 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 1 płat [zlewnie elementarne: Rów spod Drzewicy/Warta od Kan. Postomskiego do ujścia] — 8 płatów [zlewnia elementarna Odra od oddzielenia się Vorlflutkanal do jego ujścia] — 17 płatów [zlewnia elementarna Odra od Altzeschdorfer Mühlenfließ do oddzielenia się Vorflutkanal (l)] — 3 płaty [zlewnia elementarna Polder z Ługów Górzyckich] — 1 płat [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Łęczy do Raczej Strugi (l)] — 12 płatów [zlewnia elementarna Kanał Krępiński] — 3 płaty [zlewnia elementarna Kanał Postomski od Postomi do Kan. Krępińskiego (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Warta od Kłodawki do Maszówka (p)] — 5 płatów [zlewnia elementarna Dopływ spod Szumiłowa]
4.	Kontrola legalności pomostów wędkarskich na zbiornikach wodnych PKUW.	Kontrola legalności pomostów wędkarskich. Działanie realizowane we współpracy z właścicielami i zarządcami gruntów oraz organami właściwymi do wydawania zezwoleń/wyrażających sprzeciw na budowę tych obiektów.	Wszystkie zbiorniki wodne w parku, w tym przede wszystkim na zbiornikach rzecznych (tzw. odrzyskach)
5.	Działania edukacyjne w zakresie szkodliwości pozostawienia	Działania edukacyjne wśród turystów, wędkarzy, mieszkańców, szczególnie w zakresie pozostawiania przedmiotów	Wszystkie zbiorniki wodne w parku,

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
	zanieczyszczeń w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych	zanieczyszczających zbiorniki wodne. Tablice informacyjno-edukacyjne, materiały edukacyjne	
6.	Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej	Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej zgodnej z typem rybackim zbiornika. Respektowanie i kontrola jakości operatów rybackich	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczony jest połów ryb
7.	Zachowanie odpowiedniej struktury ryb	Zachowanie odpowiedniej struktury ryb (proporcji drapieżniki – karpiowate) z jednoczesnym ograniczeniem wprowadzania obcych gatunków ryb - amura i karpia. Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej zgodnej z typem rybackim zbiornika. Respektowanie i kontrola jakości operatów rybackich.	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczony jest połów ryb
8.	Kształtowanie strefy ekotonowej	Wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych i rzek zachować lub kształtować strefę ekotonowego pasa ochronnego o szerokości minimum jednej wysokości drzewostanu. Zaleca się dążyć do tego, aby strefy ekotonowe były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym (gatunki rodzime). Na granicy między lasem, a zewnętrznymi terenami otwartymi (m.in. polami, wodami) należy zachowywać lub kształtować strefę przejściową, zwaną ekotonem.	Tereny leśne w PKUW
9.	Unikanie modyfikacji naturalnych cieków.	Modyfikację naturalnych cieków wodnych należy dopuszczać tylko w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz działań związanych z poprawą retencji wodnej i zabiegów ochrony przyrody (co ma wynikać bezpośrednio z PZRP; PPSS, PGW oraz planów ochrony lub planów zadań ochronnych form ochrony przyrody). Modyfikację, w tym prace utrzymaniowe oraz renaturyzację wód prowadzić zgodnie z zasadami Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych oraz Dobrymi Praktykami Utrzymania Rzek.	Wszystkie naturalne cieki wodne
10.	Zapobieganie piętrzeniu i stagnowania wód	Nie dopuszczać do piętrzenia i stagnowania wód na siedliskach łęgowych, w szczególności nie należy wykonywać piętrzeń na wartko płynących strumieniach oraz na źródliskach ze względu na ochronę fauny reofilnej i siedlisk źródliskowych.	Wszystkie siedliska łęgowe (91E0, 91F0) oraz od wód zależne (3270, 6430, 6440)
11.	Kontrola zdolności retencyjnych ekosystemów leśnych i nieleśnych	Kontrola zastawek i innych urządzeń regulujących poziom wody na sieci hydrograficznej PKUW. Zgłaszanie nieprawidłowości zarządcy gruntu/wód.	Wszystkie urządzenia melioracyjne na terenie parku
12.	Monitoring danych hydrologicznych na rzekach Odra oraz Warta oraz we wszystkich ciekach głównych	Analiza danych za zakresu stanu wód w zakresie parametrów zgodnych z PMŚ	Cały obszar PKUW – wszystkie JCWP

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
13.	Zachowanie siedlisk płazów oraz ptaków wodno-błotnych	Zachowanie siedlisk płazów i ptaków na stawach, poprzez wspieranie ekstensywnej gospodarki rybackiej, zapewnienie stałej obecności wody w płytkich stawach hodowlanych w okresie co najmniej od marca do sierpnia. Prowadzenie ekstensywnej gospodarki zgodnie z aktualnym programem operacyjnym dla rybactwa wspierającym działania prośrodowiskowe.	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczona jest gospodarka rybacka
14.	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego drzewostanów na siedliskach łęgowych pierwszej terasy zalewowej.	Należy wyłączyć z użytkowania gospodarczego drzewostanów na siedliskach łęgowych pierwszej terasy zalewowej. Chronić wały przeciwpowodziowe przed zarastaniem roślinnością z głębokim systemem korzeniowym. Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Wszystkie płaty siedliska 91E0 Wały przeciwpowodziowe
15.	Utrzymanie nieleśnych ekosystemów lądowych oraz zapobieganie wtórnej sukcesji zbiorowisk leśnych oraz pojawianiu się gatunków roślin obcych i niepożądanych	- Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmiot ochrony - Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych - Usuwanie pojawiających się gatunków krzewiastych i drzewiastych - Użytkowanie kośne (po wyprowadzeniu lęgów) lub pastwiskowe (z obsadą wypasanych zwierząt nie wyższą niż 1 DJP/ha), nie rzadziej niż raz na 2 lata, z usunięciem biomasy. Promowanie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych	Istniejące trwałe użytki zielone oraz możliwe do odtworzenia łąki i pastwiska
16.	Ochrona ekosystemów parku przed negatywnymi skutkami wielkotowarowej hodowli zwierząt	Dążenie do nielokalizowania na terenie parku ferm zwierząt hodowlanych.	Cały obszar parku.
17.	Stosowania właściwych składów gatunkowych odnowień w leśnych siedliskach przyrodniczych	Podczas wykonywania odnowień w płatach siedlisk przyrodniczych stosowanie składów gatunkowych właściwych dla struktury drzewostanu danego siedliska przyrodniczego	Tereny leśne w całym obszarze parku.
18.	Przebudowa drzewostanów niezgodnych z siedliskiem	Kontynuowanie stopniowej przebudowy drzewostanów mającej na celu unaturalnienie oraz dostosowanie składów gatunkowych do siedlisk i zbiorowisk roślinnych.	Obszary leśne parku – drzewostany sosnowe niezgodne z typem siedliskowym lasu
19.	Ochrona drzew dziuplastych, wykrotów, drzew z owocnikami grzybów, podczas zabiegów gospodarczych w lasach.	Ochrona drzew dziuplastych, wykrotów, drzew z owocnikami grzybów podczas cięć, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia.	Tereny leśne w całym obszarze parku.
20.	Pozostawianie kęp drzewostanów podczas rębni	Podczas cięć rębnych wyznaczanie kęp pozostawionych do naturalnego rozpadu (stanowiących co najmniej 5% powierzchni	Tereny leśne w całym obszarze parku.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
		manipulacyjnej), , szczególnie w miejscach występowania płatów siedlisk przyrodniczych i stanowisk roślin chronionych i zagrożonych.	
21.	Ochrona chronionych i zagrożonych gatunków roślin w lasach.	Ochrona stanowisk roślin chronionych i zagrożonych podczas wykonywania zabiegów gospodarczych w lasach.	Tereny leśne w całym obszarze parku.
22.	Niezalesianie nieleśnych siedlisk przyrodniczych	Wyłączenie z zalesień nieleśnych siedlisk przyrodniczych: 6120, 6210, 6430, 6440, 6510.	Wszystkie płaty nieleśnych siedlisk przyrodniczych: 6120, 6210, 6430, 6440, 6510.
23.	Przywrócenie działań ochronnych (wycinka krzewów, wypas) na użytkach ekologicznych chroniących siedliska 6120, 6210	Wycinka krzewów i wypas (alternatywnie koszenie z wygrabieniem wojłoku w miesiącach zimowych) wykonane przynajmniej raz w 10-leciu obowiązywania PZO są konieczne na wszystkich płatach siedliska Na pozostałych obszarach wycinka krzewów i drzew powinna pozostawić nie więcej niż 10% pokrycia drzewami i krzewami. Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe użytek ekologiczny Trawy 6210 Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis* użytek ekologiczny Laski I i II
24.	Zachowanie siedlisk przyrodniczych 6440 i 6510 poprzez ekstensywne użytkowanie kośne trwałych użytków zielonych	Dążenie do koszenia płatów 6440 kosić mechanicznie lub ręcznie po 1 września z pozostawieniem około10% działki nieskoszonej w ciągu całego roku; wysokość koszenia 10-15 cm; usunięcie ściętej biomasy; dopuszczalny jedynie ekstensywny wypas przemiennie co drugi rok (w przypadku nieuczestniczenia w programie rolno-środowiskowym), obsada 0,5 do 2 DJP Dążenie do koszenia płatów siedliska 6510 na wysokości 5 – 15 cm nad ziemią w terminie 15 VI – 30 IX, maksymalnie dwa razy w roku, nie rzadziej niż raz na rok, z pozostawieniem 5 – 10% nieskoszonej powierzchni (każdego roku w innym miejscu), usuwanie biomasy nie później niż 2 tygodnie po pokosie: Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	Wszystkie płaty siedliska 6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii),* Wszystkie płaty siedliska 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
25.	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedlisk przyrodniczych 91E0, 91F0, 9170, 91I0	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedlisk przyrodniczych 91E0, 91F0, 9170, 91I0, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie. Działanie w ramach gospodarki leśnej. Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	Wszystkie płaty siedlisk: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *(Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae)* i olsy źródliskowe

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
			91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) 91I0 Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*
26.	Ograniczenie zasięgu podszytu w siedlisku 91I0	Ograniczenie zasięgu podszytu we wszystkich płatach siedliska 91I0 poprzez wypas owiec raz na 10 lat. Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	Płaty siedliska 91I0 Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae* - płaty siedliska położone w rejonie Owczar, Lasek i Pamięcina
27.	Ochrona zadrzewień i zakrzewień	Zachowanie istniejących i tworzenie nowych zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew i krzewów.	Cały obszar parku.
28.	Ochrona miejsc lęgowych ptaków (dymówka)	Prowadzenie prac konserwacyjnych w sąsiedztwie mostów zasiedlonych przez ptaki - wyłącznie poza okresem lęgowym	Mosty zlokalizowane na sieci melioracyjnej w granicach Parku
29.	Ochrona miejsc lęgowych ptaków gnieżdżących się kolonijnie (oknówka)	W przypadku remontów budynków - ochrona istniejących gniazd	Budynki stacji pomp w Słońsku i Warnikach
30.	Ochrona starych drzew przydrożnych pełniących funkcje miejsc rozrodu lub gromadnego odpoczynku ptaków	Pozostawianie martwych części wierzchołków drzew, tzw. suchoczubów w alejach przydrożnych. Edukacja samorządowców	DK22, ulice w miejscowościach na terenie PKUW
31.	Ograniczenie polowań na ptaki	Współpraca z innymi organami (RDOŚ w Gorzowie, PNUW, PZŁ) w kwestii ograniczenia polowań na ptaki w PKUW	Wschodni wał przeciwpowodziowy rzeki warty od Słońska do Kłopotowa
32.	Wspomaganie ochrony sów krajobrazu rolniczego	Działania edukacyjne wśród lokalnej społeczności dotyczące roli w środowisku i ochrony sów – we współpracy ze Stowarzyszeniem Ochrony Sów	Miejscowości w granicach PKUW, szczególnie położone między Słońskiem a wschodnią granicą PKUW
33.	Ochrona miejsc lęgowych ptaków krzewów i zarośli	Działania promujące pozostawianie zarośli krzewów wzdłuż dróg gruntowych na terenach użytkowanych rolniczo i wzdłuż starych nasypów kolejowych – skierowane do rolników oraz GDDKiA	Cały obszar PKUW
34.	Ochrona zimowisk nietoperzy mopka i nocka dużego	Działania remontowe/eksploracyjne należy prowadzić pod nadzorem chiropterologa w okresie, kiedy nietoperze nie przebywają na zimowisku – czyli od ok. 1 kwietnia do 31 sierpnia. Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	Twierdza Kostrzyn: Bastion Filip, Bastion Król, Stare Miasto
35.	Ochrona kolonii rozrodczej nietoperzy nocka dużego	Przystosowanie strychu dla nietoperzy: - Założenie folii zabezpieczającej drewnianą podłogę przed działaniem guana w miejscu przebywania kolonii (ok. 200m2)	Kościół w Dąbroszynie

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
		- Zabezpieczenie materiału chroniącego włókninę ocieplającą dach tak, aby nie sprawiał zagrożenia dla nietoperzy oraz założenie drewnianych elementów pozwalających nietoperzom na łatwe podwieszenie. - Sprzątanie guana z całej powierzchni strychu. Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	
36.	Utrzymanie właściwego stanu urządzeń rekreacyjnych	Naprawa, konserwacja i budowa elementów infrastruktury towarzyszącej trasom turystyczno-rekreacyjnym	Szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne oraz powierzchniowe elementy zagospodarowania rekreacyjnego
37.	Monitoring ptaków chronionych, wymagającej ochrony czynnej i ich siedlisk	Monitoring ptaków chronionych, wymagającej ochrony czynnej i ich siedlisk w ich sezonie fenologicznym, co 3 lata, na wybranych stanowiskach na terenie Parku	Cały obszar parku.
38.	Ochrona walorów krajobrazowych parku.	Ochrona wnętrz, punktów i ciągów widokowych poprzez ograniczanie lokalizacji obiektów budowlanych. Ograniczanie lokalizacji elementów dysharmonizujących krajobraz, degradujących walory widokowe Parku.	Cały obszar parku.
39.	Zmniejszenie śmiertelności herpetofauny, teriofauny oraz ornitofauny na drogach liniach kolejowych, liniach wysokiego i średniego napięcia.	Obszar ostoi przecinają drogi krajowa i wojewódzkie: DK22, DK31, DW132. Szczególnie wysokie nasilenie zabijania zwierząt przez pojazdy występuje na DK22. Działania nakierowane na wprowadzenie zmniejszenia prędkości poruszania się pojazdów na szczególnie kolizyjnym odcinku DK22. Ustawienie w punktach w których drogi przecinają siedlisko wydry i bobra, dwóch tablic z wizerunkiem wydry (traktowanej jako gatunek parasolowy) i odległością na której należy wykazać ostrożność w połączeniu ze znakiem ostrzegawczym „inne niebezpieczeństwo” (A-30) Ustawienie znaków informujących o szlakach migracji zwierząt. Promowanie działań edukacyjnych uświadamiających wpływ kolizji drogowych na populacje zwierząt. Montaż płotków zabezpieczających dla płazów wzdłuż tras o dużym natężeniu ruchu samochodowego DK22 zwiększy skuteczność czynnej ochrony płazów na trasach ich migracji do miejsc rozrodu, żerowisk i zimowisk. Działania ochronne będą wykonywane w ramach zadań ochronnych przewidzianych w PZO Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	Drogi krajowa i wojewódzkie: DK31 (okolice Owczar) oraz DK22 (okolice od wieży widokowej przy zjeździe na Czarnów łącznie z nowo wyremontowanym zakrętem w stronę Słońska oraz DW132 Linie kolejowe: LK 203 Kostrzyn – Tczew LK273 Wrocław - Szczecin
40.	Pozostawianie sporej ilości martwego drewna (głównie liściastego) w lasach;	Rewizja planu przy kolejnych projektach planu urządzania lasu przez LP, wprowadzanie powierzchni referencyjnych.	Lasy Nadleśnictwa Dębno w granicach PKUW – miejsca występowania chrząszczy saproksylicznych

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
	pozostawianie części drzew do naturalnego rozkładu w lasach		
41.	Prowadzenie monitoringu oraz odłów obcych gatunków gadów	Odłów i przekazanie osobników zółwia czerwonolicego oraz wodnobłotnego do specjalnych ośrodków.	Cały park
42.	Wyłączanie z użytkowania gospodarczego zidentyfikowanych płatów dojrzałych łęgów, grądów i dąbrów porastających zbocza doliny rzecznej.	Objęcie ochroną rezerwatową lub ustanowienie przez LP najcenniejszych obszarów leśnych jako drzewostany referencyjne.	Łęgi zboczowe w okolicach Pamięcina, Górzycy, łęgi w dolinie Odry na zachód od Ługów Górzyckich oraz grądy i dąbrowy w okolicach Dąbroszyna
43.	Ograniczenie użytkowania rębnego w miejscach występowania rzadkich gatunków do usuwania pojedynczych drzew bez wykorzystania ciężkiego sprzętu (użytkowanie poprzez naśladowanie naturalnych zaburzeń)	Rewizja planu przy kolejnych projektach planu urządzania lasu przez LP w starodrzewiach.	Grądy i dąbrowy w okolicach Dąbroszyna
44.	Utrzymywanie dużego zasobu starych drzew w Parku oraz zasoby wielkogabarytowego drewna.	Zachowanie i ochrona drzew przydrożnych i alei, a po ich obumarciu pozostawianie kłód i pniaków do samoistnego rozpadu. Działanie realizowane we współpracy z zarządcą gruntu	Cały Park
45.	Zwiększanie retencji wody na terenach zalewowych.	Ograniczenie oczyszczania rowów melioracyjnych odprowadzających wodę w stronę Warty. Działanie realizowane we współpracy z zarządcą gruntu/wód	Cały obszar doliny Wart i Odry w obrębie Parku
46.	Zachowanie istniejących stanowisk gatunków chronionych	Tworzenie stref buforowych (50 m) wokół miejsc występowania gatunku podlegającego ochronie. Działanie realizowane we współpracy z zarządcą gruntu	Dotyczy w szczególności stanowisk *Fistulina hepatica* (zachowanie stary dębów celem umożliwienia naturalnego rozprzestrzenia się gatunku).
47.	Zachowanie istniejących zbiorowisk otwartych (łąki, murawy, wydmy)	Utrzymanie odpowiedniego gospodarowania na siedliskach otwartych: wypas zwierząt na łąkach i murawach, regularne koszenie łąk, wałów przeciwpowodziowych, celem powstrzymania sukcesji w kierunku zbiorowisk zaroślowych i leśnych. Działanie realizowane we współpracy z zarządcą gruntu	Łąki w Dolinie Warty, murawy napiaskowe na Czarnowskiej Górce, murawy kserotermiczne w rez. Pamięcin i w okolicach Owczar, Górzycy, Czarnowa i Lasek Lubuskich.
48.	Inwentaryzacja i monitoring jelonka rogacza	Inwentaryzacja oraz późniejszy monitoring (co 3 lata) jelonka rogacza zgodnie z metodyką GIOŚ	W południowej części PKUW od Czarnowa poprzez Słońsk aż do południowo-wschodniej granicy PKUW przy Lemierzycach
49.	Monitoring bociana białego	Monitorowanie stanu populacji coroczne poprzez sprawdzanie gniazdowania w lokalizacjach z inwentaryzacji z lat poprzednich	Cały park

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
50.	Monitoring trzepli zielonej	Monitorowanie stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ. Wybrane punkty zgodnie z siedliskiem (co 3 lata)	Cały park
51	Monitoring czerwończyka nieparka	Monitorowanie stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ. Wybrane punkty zgodnie z siedliskiem (co 3 lata)	Cały park
52	Monitoring pachnicy dębowej	Monitorowanie stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ. Wybrane punkty zgodnie z siedliskiem (co 3 lata)	Cały park
53	Monitoring kozioroga dębosza	Monitorowanie stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ. Wybrane punkty zgodnie z siedliskiem (co 3 lata)	Cały park
54	Monitoring nocka dużego	Monitorowanie stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ. Corocznie – dwukrotne kontrole (czerwiec-lipiec) Działanie realizowane we współpracy z zarządcą gruntu oraz RDOŚ Gorzów Wlkp.	Kościół w m. Dąbroszyn
55	Monitoring kumaka nizinnego	Monitorowanie stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ. Wybrane punkty zgodnie z siedliskiem (co 3 lata)	Cały park
56	Monitoring stanu siedlisk przyrodniczych	Monitoring stanu siedlisk przyrodniczych zgodnie z metodyką GIOŚ: 3150 - 4 razy oraz 3 razy siedlisko 3270 w trakcie obowiązywania planu raz na 3 lata siedlisk (6120, 6210, 6430, 6440, 6510) oraz 4 razy w trakcie obowiązywania planu siedlisk związanych z lasami (9110, 9170, 9190, 91E0, 91F0, 91I0), w wybranych płatach na terenie Parku. Działanie realizowane we współpracy z zarządcą gruntu oraz RDOŚ Gorzów Wlkp.	Cały park

Rozdział 4

Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu:

1. Poprawa parametrów jakościowych i ilościowych wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów wodnych na obszarze całego Parku poprzez:
   a. Ochronę i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie rzek, wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych lub zaniechanie prac utrzymaniowych w miejscach wyznaczonych do kształtowania przez naturalne procesy;
   b. Zachowanie lub przywracanie naturalnego charakteru cieków przepływających przez Park, niedopuszczalne jest przerywanie ciągłości ekologicznej cieków;
   c. Wspieranie i podejmowanie działań mających na celu przechwycenie migrujących substancji biogennych z wodami gruntowymi i powierzchniowymi, w tym w szczególności tworzenie pasów roślinności buforowej (bariery biogeochemiczne) wzdłuż koryt cieków i rowów melioracyjnych;
   d. Odstąpienie od modyfikowania istniejących stosunków wodnych, z wyłączeniem działań służących ochronie przyrody, przy założeniu obowiązku każdorazowego poddania ich szczegółowej ocenie pod kątem wpływu na środowisko, w tym cele ochrony Parku i obszarów Natura 2000;
   e. Poprawa warunków wodnych i siedliskowych w obrębie strefy brzegowej jezior poprzez ochronę istniejących stref buforowych w pasie minimum 15 m od linii brzegowej jezior w postaci pasów ziołorośli, zakrzewień i zadrzewień. Zaniechanie lub ograniczenie usuwania drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi śródlądowych wód powierzchniowych;
   f. Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarach gmin;
   g. Dokładne przeanalizowanie konieczności wykonywania prac utrzymaniowych; podczas planowania należy wziąć pod uwagę potencjalne skutki; w razie wykonywania stosować zasady Dobrych Praktyk Utrzymania Rzek i działania kompensujące.
   h. Nielokalizowanie nowych kopalni kruszyw w granicach parku.

2. Ochrona siedlisk przyrodniczych gatunków roślin, grzybów i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk poprzez:
   a. Zwalczanie obcych gatunków inwazyjnych zgodnie z Ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz.U. 2021 poz. 1718) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. z 2011 r. Nr 210 poz. 1260); działanie realizowane we współpracy z zarządcami gruntów i samorządami;
   b. Prześwietlenie fragmentów zbiorników stanowiących siedliska płazów, które uległy zbyt dużemu zacienieniu poprzez usunięcie gałęzi i drzew, zwłaszcza od strony południowej; działanie realizowane we współpracy z zarządcami gruntów;

c. W przypadku wypłycania i zarastania zbiorników w których bytują płazy – pogłębienie poprzez usunięcie zewnętrznej warstwy humusu z jednoczesnym usunięciem części roślinności. Prace takie należy poprzedzić konsultacjami z hydrologami i przyrodnikami; Działanie realizowane we współpracy z właścicielami/zarządcami gruntów;

d. Kontrolowanie poziomu i jakości wody na poszczególnych stanowiskach płazów, w razie potrzeby zaprojektowanie systemu małej retencji i oczyszczania;

e. Montaż miejsc lęgowych dla pójdźki, uszatki oraz płomykówki; Działanie realizowane we współpracy z właścicielami/zarządcami gruntów;

f. Nielokalizowanie ferm wielkotowarowej hodowli zwierząt w granicach Parku. W przypadku lokalizowania ferm poza granicami Parku, ale w granicach zlewni, które znajdują się na terenie Parku, należy każdorazowo ocenić wpływ inwestycji na cele ochrony i zasoby przyrodnicze Parku;

g. W przypadku stwierdzenia norki amerykańskiej i szopa pracza w środowisku naturalnym Parku, podejmować działania zmierzające do usunięcia norki z naturalnych ekosystemów. Odłowy norki amerykańskiej i szopa pracza we współpracy z nadleśnictwami i kołami łowieckimi;

h. Kontynuowanie rozpoznawania stanowisk występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, grzybów i roślin oraz objęcie ich w miarę potrzeb zadaniami ochronnymi;

i. Prowadzenie w miarę potrzeb ochrony czynnej gatunków wymagających takich działań, w oparciu o krajowe i międzynarodowe poradniki ochrony;

j. Objęcie wszelkiego typu działań ochrony czynnej oceną skuteczności i efektywności podjętych prac, zarówno na etapie wykonywania projektu, jak i po jego zakończeniu.

3. Ochrona krajobrazu i wartości kulturowych:
   a. Zachowanie unikatowych form ukształtowania terenu.
   b. Zachowanie specyfiki jednostek osadniczych i sieci dróg, lokalnej tradycji architektonicznej oraz dziedzictwa kultury materialnej i niematerialnej;
   c. Ochrona krajobrazu otwartego, w szczególności punktów i osi widokowych, przed zabudową i zalesieniem.

Rozdział 5

Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów

1. Zasady udostępniania parku dla celów naukowych:
   a. Do celów naukowych udostępniony jest cały obszar parku, w porozumieniu z właściwym zarządcą lub właścicielem terenu, z wyłączeniem form ochrony przyrody wymagających osobnych zezwoleń;
   b. Korzystanie z obszaru Parku dla celów naukowych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony i wymaga dostosowania prowadzonych badań do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację.
   c. W tym zakresie konieczne jest współdziałanie instytucji naukowych i osób prowadzących badania naukowe z Dyrektorem Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego.
   d. Raporty badawcze zawierające omówienie uzyskanych wyników badań oraz wnioski końcowe i rekomendacje, za zgodą autorów oraz instytucji zlecającej powinny być udostępniane Dyrektorowi ZPKWL, z zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.
2. Zasady udostępniania parku dla celów edukacyjnych:
   a. Do celów edukacyjnych udostępniony jest teren całego parku w porozumieniu z właściwym zarządcą lub właścicielem terenu, z wyłączeniem form ochrony przyrody wymagających osobnych zezwoleń;
   b. Najkorzystniejsze warunki do prowadzenia edukacji stwarzają ścieżki edukacyjne, umożliwiające samodzielne bądź z przewodnikiem – edukatorem zdobywanie wiedzy o środowisku przyrodniczym i walorach kulturowych tego obszaru;
   c. W działalność edukacyjną czynnie włączają się zarówno pracownicy ZPKWL jak i pracownicy nadleśnictw, na terenie których funkcjonuje Park;
   d. Udostępnienie Parku dla celów edukacyjnych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony oraz wymaga dostosowania programu działań do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację;
   e. Zakres działań edukacyjnych, bazujących na zasobach przyrodniczo-kulturowo-krajobrazowych Parku, niewymagających od uczestników edukacji zgody Dyrektora ZPKWL obejmuje:
      - Zwiedzanie ścieżek dydaktycznych, punktów i przystanków edukacyjnych, realizowane na obszarze całego Parku;
      - Uczestniczenie w różnych formach edukacji ekologicznej (np. lekcje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, oświatowych i innych, spotkania edukacyjne poza szkołą, konkursy, akcje edukacyjne, wystawy, zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem, prowadzonych przez pracowników ZPKWL lub pracowników nadleśnictw na terenie, których zlokalizowany jest Park;
      - Prowadzenie spacerów edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży a także osób dorosłych, dotyczących tematyki i trasy wycieczki wcześniej ustalonej z opiekunem grupy;

- Organizowanie zajęć kameralnych związanych z edukacją przyrodniczą, uczestniczenie w działaniach mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie ochrony przyrody i środowiska, w tym szkoleniach, akcjach edukacyjnych, warsztatach dla lokalnej społeczności i turystów.

3. Zasady udostępniania parku dla celów turystycznych, rekreacyjnych i amatorskiego połowu ryb:

a. Organizowanie imprez masowych na terenie Parku wymaga uzyskania pisemnej zgody Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego;
b. Turystyka piesza i rowerowa może odbywać się na terenie całego parku po wyznaczonych szlakach turystycznych i ścieżkach edukacyjnych oraz poza wyznaczonymi szlakami z wyłączeniem obszarów objętych zakazami wprowadzonymi odrębnymi przepisami;
c. Turystyka konna może odbywać się na wyznaczonych szlakach konnych oraz innych obszarach po uzgodnieniu z zarządcą lub właścicielem terenu z wyłączeniem rezerwatów przyrody i obszarów objętych zakazami wprowadzonymi odrębnymi przepisami;
d. Turystyka samochodowa i motorowa może być prowadzona tylko po drogach publicznych; nie dopuszcza się możliwości organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
e. Utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej i ścieżek dydaktycznych oraz zaleca się monitorowanie oraz ewentualną renowację towarzyszących im elementów infrastruktury rekreacyjnej przez właścicieli urządzeń;
f. Dopuszcza się korektę przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczanie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko;
g. Amatorski połów ryb na terenie Parku powinien odbywać się zgodnie z Regulaminem Zarządu Głównego Polskiego Związku Wędkarskiego oraz wytycznymi dokumentu „Szczegółowe Zasady Uprawiania Amatorskiego Połowu Ryb na terenie działania Okręgu PZW w Gorzowie Wlkp.”.;
h. Na terenie parku zaleca się następujące postępowanie związane z turystyką i rekreacją we współpracy z zarządcami terenu i administracją lokalną, zgodnie z kompetencjami organów:
   - oznakowanie istniejących szlaków turystycznych;
   - bieżąca konserwacja istniejącego oznakowania szlaków turystycznych;
   - kontrola legalności pomostów wędkarskich na zbiornikach wodnych parku;
   - egzekwowanie zakazu wprowadzania gatunków inwazyjnych do ekosystemów, oraz zakazu stosowania jako przynęty ryb pochodzących z innego łowiska;
   - kontrole przestrzegania zakazu wjazdu do lasów.

Rozdział 6
Ustalenia wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych

1. Na terenie Parku przyjmuje się podział obszaru Parku na cztery strefy, dla których formułuje się określone ustalenia ochronne i wskazania dotyczące zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zdiagnozowanych zagrożeń:
   - strefa O – obejmująca obszary objęte formami ochrony przyrody lub postulowane do objęcia dodatkowymi formami ochrony przyrody;
   - strefa L – obejmująca obszary o dominującej funkcji leśnej;
   - strefa R – obejmująca obszary o dominującej funkcji rolniczej, w przewadze niezabudowane lub z rozproszoną zabudową;
   - strefa W – obejmująca obszary istniejącego osadnictwa wiejskiego;

2. Podział Parku na strefy przestrzenne przedstawia załączona mapa jako załącznik 2.
3. Ustalenia dla obszarów objętych formami ochrony przyrody lub postulowanych do objęcia dodatkowymi formami ochrony przyrody - Strefa O:

Przyjmuje się zaostrzone ustalenia ochronne dla obszarów w strefie O, zalecane jest tutaj ograniczenie działań mogących bezpośrednio lub pośrednio oddziaływać negatywnie na zasoby przyrodnicze oraz walory kulturowe i krajobrazowe terenu. Dla poszczególnych obiektów postulowanych do objęcia ochroną prawną uszczegółowienie zasad ochrony powinno zostać określone indywidualnie w ramach aktów ustanawiających. Zasady te muszą bazować na wynikach diagnozy stanu istniejącego sporządzonej na potrzeby Planu Ochrony PK „Ujście Warty" jak też uwzględniać opinie zainteresowanych jednostek samorządowych, a także stopień akceptacji zasad ochrony przez właścicieli/zarządzających terenami proponowanymi do objęcia ochroną.

4. Ustalenia dla obszarów o dominującej funkcji leśnej – Strefa L:

W ramach opracowywania nowych planów urządzenia lasu należy uwzględnić następujące ustalenia szczegółowe dla obszarów strefy L:

1) Obowiązuje zakaz lokalizacji w strefie L nowych obiektów budowlanych, niezwiązanych z gospodarką leśną, z wyłączeniem infrastruktury służącej celom rekreacji i wypoczynku takiej jak: parkingi, punktowe miejsca wypoczynku, zorganizowane punkty widokowe wraz z urządzeniami rekreacyjnego wyposażenia terenu (wiaty rekreacyjne, tablice edukacyjne, ławki itp.).

2) Przyjmuje się zasadę usuwania z terenów leśnych/adaptacji na cele turystyczno-rekreacyjne obiektów niezwiązanych z potrzebami gospodarki leśnej.

3) Przy odnawianiu lasów i w zalesieniach zaleca się dobór rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz gatunków bardziej odpornych na zmieniające się uwarunkowania klimatyczne.

4) Należy kształtować granicę lasu w sposób podkreślający charakterystyczny krajobraz Parku. Należy unikać długich linii prostych, zgeometryzowanych kształtów, szczególnie w obrębie punktów i ciągów widokowych.

5) Należy przeciwdziałać powstawaniu nielegalnych miejsc rekreacji w sąsiedztwie zbiorników wodnych.

6) Na terenie strefy zaleca się nielokalizowanie elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych.

1. Ustalenia dla obszarów o dominującej funkcji rolniczej – Strefa R:

1) Zakłada się utrzymanie dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania.
2) Dopuszcza się odtworzenie obiektów budowlanych związanych z działalnością rolniczą, w ramach istniejących siedlisk.
3) Dopuszcza się obiekty budowlane związane z działalnością pozarolniczą, w tym rybacką i turystyczną.
4) Zakazuje się budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej.
5) Wyklucza się z możliwości lokalizacji nowych budynków i budowli:
   - w zasięgu punktów widokowych i ciągów widokowych
   - na terenach podmokłych;
   - w leśnych enklawach oraz bezpośrednim sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych, o powierzchni powyżej 10 ha.
6) W obrębie strefy R dopuszcza się lokalizację elementów infrastruktury rekreacyjnej, w formie urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych itp.
7) Należy ograniczyć wygrodzenia pól i łąk.
8) Należy przeciwdziałać lokalizacji obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych, o wysokości przekraczającej 10 m, z wyłączeniem obiektów niezbędnych dla zapewniania bezpieczeństwa ludzi i mienia; zaleca się stosowanie podziemnych sieci kablowych.
9) Zaleca się zakazanie lokalizacji przedsięwzięć znacząco oddziaływujących na środowisko.
10) Zaleca się na terenie strefy nielokalizowanie elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych z wyłączeniem mikroinstalacji (zdefiniowanych w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610 ze zm.).
11) W zakresie gospodarki rolnej zaleca się rozwój rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego.

1. Ustalenia dla obszarów istniejącego osadnictwa wiejskiego strefie W:
   1) Powierzchnia nowo tworzonej działki budowlanej wynosić powinna minimum 1200 m^2.
   2) Powierzchnia biologicznie czynna na działkach zabudowy mieszkalnej powinna wynosić min. 50%

3) Wyjątkowo dopuszcza się lokalizowanie w strefie W innych obiektów, niż zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i rekreacyjna, z zachowaniem przynajmniej 50% powierzchni biologicznie czynnej,
4) Dopuszcza się tworzenie nowej zabudowy zagrodowej, jeśli nieruchomość ma bezpośredni dostęp do drogi publicznej, a wielkość nowopowstającego gospodarstwa rolnego spełnia warunki wynikające z przepisów szczególnych,
5) Dopuszcza się lokalizację usług i działalności produkcyjnej w formach nie powodujących uciążliwości wykraczającej poza granicę nieruchomości.
6) Zaleca się nielokalizowanie obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych, o wysokości przekraczającej 10 m, zaleca się stosowanie podziemnych sieci kablowych.
7) Zaleca się nielokalizowanie na terenie strefy elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych z wyłączeniem mikroinstalacji (zdefiniowanych w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610 ze zm.).

Zasady dotyczące kształtowaniu zabudowy:

1. Dopuszczalna wysokość zabudowy to 8,5 m w najwyższym punkcie kalenicy.
2. Zaleca się nawiązywanie form zabudowy do tradycji architektury lokalnej oraz charakteru krajobrazu.
3. Zaleca się stosowanie naturalnych materiałów budowlanych.
4. Zaleca się stosowanie spadzistych dachów o kącie nachylenia połaci 30-45º
5. Nie zaleca się budowy ogrodzeń pełnych oraz z betonowych elementów prefabrykowanych, zaleca się stosowanie żywopłotów.
6. Dopuszcza się lokalizację elementów infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej.
7. Zaleca się nielokalizowanie na terenie strefy elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych z wyłączeniem mikroinstalacji (zdefiniowanych w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610 ze zm.).

Zasady dotyczące kształtowania roślinności:

1. Zaleca się stosowanie rodzimych gatunków drzew i krzewów.
2. Zaleca się stosowanie żywopłotów jako ogrodzeń posesji.

Rozdział 7

Określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w*art.38a*/audyt krajobrazowy/ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w*art.17*/zakazy na obszarze parku krajobrazowego/ust. 1a, obowiązują w danej strefie

Wprowadzenie Stref Ochrony Krajobrazu zgodnie z wnioskami do wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zatwierdzonego Uchwałą nr IV/66/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 28 października 2024 r. w sprawie Audytu krajobrazowego województwa lubuskiego

- **Krajobraz priorytetowy Obszar Murawy kserotermiczne w Owczarach, id krajobrazu 976**

Nazwa SOK: (**Murawy kserotermiczne w Owczarach**)
Powierzchnia: 55,9 ha
Wprowadza się zakaz lokalizowania nowych obiektów budowlanych na całej powierzchni oraz zakaz zalesiania na powierzchni siedlisk nieleśnych

- Krajobraz priorytetowy Łąki w dolinie Warty na wschód od Słońska, id krajobrazu: 1578 - alternatywny

Nazwa SOK: (**Łąki w dolinie Warty na wschód od Słońska**)
Powierzchnia: 717,8 ha
Wprowadza się zakaz zalesiania na całej powierzchni SOK

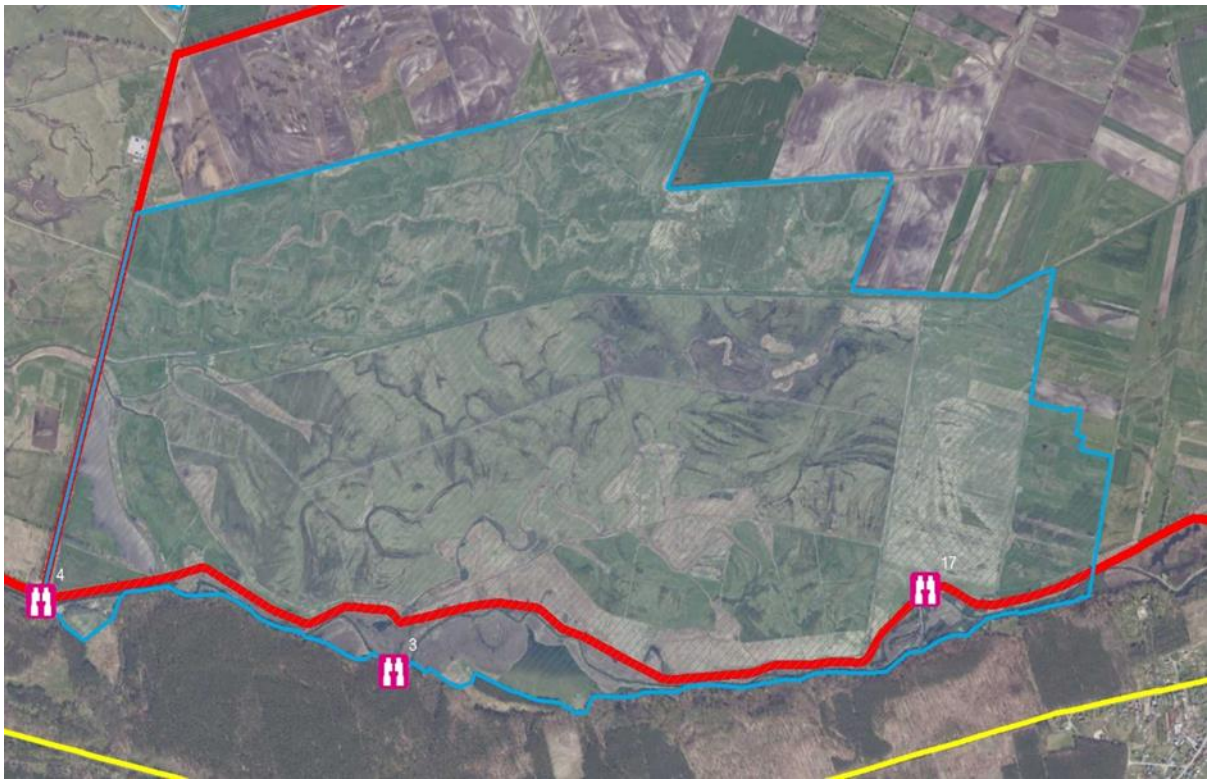

- Krajobraz priorytetowy: Wiejskie - z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim: 1131

Nazwa SOK(**Dąbroszyn – Kamień Mały)**
Powierzchnia: 197,6 ha
Wprowadza się zakaz lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej na całej powierzchni SOK

18
3
5
14
4

Rozdział 8

Wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym.

1. Obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym:

Lp.	Gmina	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru
1	Kostrzyn n/Odrą	Kostrzyn n/Odrą	fortyfikacje bastionowe Twierdzy Kostrzyn (z dziełami murowanymi i ziemnymi), w obrębie Starego miasta, 1537, XVII, XIX	KOK-I-625/63 z 18.12.1963 oraz 639; KOK-I-81/76 z 2.11.1976 i z 28.05.2015
2.	Kostrzyn n/Odrą	Kostrzyn n/Odrą	zamek, poł. XVI, nr rej.: 599 z 20.06.1963 - 2 spichrze zbożowe,	L- 211/A z 5.06.2006
3.	Witnica	Dąbroszyn	zespół pałacowy, XVII-XIX pałac, 1680, 1850 - oficyna folwarczna - baszta - park, k. XVIII-XIX	KOK-I-629 z 18.12.1963 oraz 83 z 2.11.1976
4.	Słońsk	Słońsk	zespół zamkowy, (XV) 1662, XIX - zamek (pałac joannitów) - park	KOK-I-10/53 z 30.10.1953 oraz 255 z 4.06.1979

2. Stanowiska archeologiczne o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym:

Lp.	Stanowisko	Funkcja	Chronologia	Nr rejestru zabytków
3.	Owczary, st. 12	grodzisko	Średniowiecze	KZA-I-25/66 z 1966-03-03, L-39/C z 2004-04-14

Wykaz załączników do Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Ujście Warty:

Załącznik nr 1. Mapa jednostek krajobrazowych

Załącznik nr 2. Mapa przestrzennych stref ochrony

Załącznik nr 3 Mapa działań ochronnych